

УКРАЇНА

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ
ПРЕСИ**

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

Інформаційно-бібліографічний бюлетень

Головний редактор

С. В. Полтавець, в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

С. М. Польовик, заввідділу організації та використання документального фонду
ФПУ, канд. наук. із соц. ком.

Реферативні та бібліографічні матеріали підготували

А. Г. Федорчук, А. В. Матвійчук, О. І. Макарова, С. М. Польовик, Т. І. Третяк,
Н. О. Моршна, Я. А. Дайнека, Т. А. Ставерська, Т. О. Петрова,
Д. В. Павленко, М. І. Хилько, Д. В. Бондаренко

Заснований у 2011 році
Виходить два рази на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ФОНД ПРЕЗИДЕНТІВ УКРАЇНИ

Передрук за погодженням

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

(інформаційно-бібліографічний бюлетень)

Випуск 24 (130)

(огляд матеріалів ЗМІ за 16 – 31 грудня 2020 р.)

Київ 2020

ЗМІСТ

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ.....	4
ПРЕЗИДЕНТ І СУДОВА ВЛАДА.....	5
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ.....	5
ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА.....	6
АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ.....	7
МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА.....	8
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	9
УКРАЇНСЬКО-МОЛДОВСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	14
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	15
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	17
УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ.....	19
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО.....	21
ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ.....	24
ТРУДОВА МІГРАЦІЯ.....	25
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА.....	26
ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ.....	28
ЕКОНОМІКА.....	29
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.....	30
ПРОБЛЕМИ ЧАЕС.....	31
ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ.....	32
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА.....	34
БОРТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ.....	35
РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	36
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я.....	37
ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ.....	43
НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ.....	43
СУСПІЛЬСТВО.....	43
ІСТОРІЯ.....	44
КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА.....	44
РЕЛІГІЯ.....	50
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	51
ТУРИЗМ.....	51
ДОБРОЧИННІ АКЦІЇ.....	52
КІБЕРТЕРОРИЗМ.....	53
КРИМ.....	53
ДОНБАС.....	54
АКЦІЇ ПРОТЕСТУ.....	56

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ

Перший Президент України і нинішній представник Києва у Тристоронній контактній групі з урегулювання конфлікту на Донбасі Леонід Кравчук підтримав відповідь Президента України Володимира Зеленського про мобілізацію населення. Експрезидент зазначив, що «це нормальна відповідь патріота України, людини, яка любить свою землю»

(Кравчук поддержал заявление Зеленского о мобилизации мужчин и женщин при нападении России = [Кравчук підтримав заяву Зеленського про мобілізацію чоловіків і жінок під час нападу Росії] // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 27.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4636147>)).

У січні цього року Президент України Володимир Зеленський був у Варшаві, де оголосив, що ССРСР розпалив війну разом з нацистською Німеччиною. Саме Радянський Союз винен у Другій світовій війні. І це є «величезним гріхом» Росії. За словами Пескова, ця заява до 75-ї річниці перемоги над нацистами «розбила візок» президента Росії В. Путіна, усіх ветеранів та їхніх нащадків, які проживають на території колишнього Радянського Союзу, а багато з них – в Україні

(Атанасова, Мария. Русия: Зеленски допусна огромна грешка = [Росія: Зеленський зробив величезну помилку] / М. Атанасова // Факти. – Sofia, 2020. – 27.12. (<https://fakti.bg/world/540031-rusia-zelenski-dopusna-ogromna-greshka>)).

Нарешті позбавлений тіні президента США Дональда Трампа Президент України Володимир Зеленський прагне повернути відносини зі США на міцну основу з адміністрацією новообраного президента Джозефа Р. Байдена-молодшого. «Мені здається, Джо Байден знає Україну краще, ніж попередній президент», – сказав В. Зеленський у своєму першому після виборів інтерв'ю американській газеті The New York Times. «До свого президентства він мав тісні зв'язки з Україною, і він добре розуміє росіян, розуміє різницю між Україною і Росією, і, мені здається, він розуміє українську ментальність», – зазначив В. Зеленський. «Це справді допоможе зміцнити відносини, допоможе врегулювати війну на Донбасі та припинить окупацію нашої території. США можуть допомогти». У роки правління Б. Обама Д. Байден відповідав за відносини з Україною, де з різним успіхом працював над боротьбою з корупцією, а після 2014 року намагався сприяти закінченню війни у Східній Україні – регіоні, який в Україні називають Донбас. Цей досвід плюс ділова активність його сина Хантера Байдена привернули увагу в минулому році Д. Трампа, який бачив у Д. Байдені потенційного суперника на посаду президента. На жаль, для В. Зеленського ця динаміка залучила Україну в американську політику всього через кілька місяців після того, як він був приведений до присяги в якості Президента України в травні 2019 р. «Вони нас зв'язали», – сказав В. Зеленський, більш вільно висловлюючись із цього приводу у зв'язку з наближенням закінчення президентства Д. Трампа. «Але я думаю, що ми вели себе достойно», – зазначив він

(Kramer, Andrew. With Trump Fading, Ukraine's President Looks to a Reset With the U.S. = [З відходом Трампа Президент України сподівається на перезавантажання зі

США] / A. Kramer // *The New York Times*. – New York, 2020. – 19.12. (<https://www.nytimes.com/2020/12/19/world/europe/trump-zelensky-biden-ukraine.html?searchResultPosition=1>)).

Президент України Володимир Зеленський в інтерв'ю *The New York Times* сказав, що не співпрацюватиме з Петром Порошенком

(Зеленський, Володимир. «Яка різниця» / В. Зеленський // *Гомін України*. – Торонто, 2020. – 29.12. (<http://www.homin.ca/news.php/news/23062/group/28>)).

ПРЕЗИДЕНТ І СУДОВА ВЛАДА

Голова Конституційного Суду України є підозрюваним у впливі на свідків, заявили прокурори, висвітлюючи важку битву колишньої радянської країни проти ендемічної трансплантації. Генеральна Прокуратура попросила Президента В. Зеленського усунути О. Тупицького з посади на два місяці після того, як він проігнорував виклик на допит

(*Top Ukraine judge probed = [Розслідування топ-судді України]* // *The News*. – Islamabad, 2020. – 29.12. (<https://www.thenews.com.pk/print/765824-top-ukraine-judge-probed>)).

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Український парламент прийняв закон про державну підтримку масштабних інвестиційних проєктів для залучення стратегічних інвесторів та зміцнення економіки країни. Проєкти, інвестиції яких становлять 20 млн євро, можуть отримати податкові пільги, якщо вони будуть реалізовані в таких сферах, як переробка корисних копалин, транспорт, освіта, охорона здоров'я, мистецтво, культура, спорт, туризм та відпочинок. На початку цього місяця Президент України Володимир Зеленський заявив, що захист прав інвесторів буде одним із пріоритетних завдань в Україні наступного року

(*Ukraine passes law to support large-scale investment projects = [Україна приймає закон про підтримку масштабних інвестиційних проєктів]* // *Xinhua*. – Beijing, 2020. – 17.12. (http://www.xinhuanet.com/english/2020-12/17/c_139598378.htm)).

Верховна Рада України ухвалила законопроект про відновлення повноцінної роботи Національної агенції з питань запобігання корупції (НАЗК). «За» проголосували 300 депутатів. У документі передбачено, що перевірку всіх декларацій здійснює НАЗК, але при цьому запроваджують механізм скарги для судді, якщо він відчуває, що в процесі перевірки декларації на нього чинять тиск. У законопроекті врахували висновки Венеційської комісії щодо того, якщо Конституційний Суд не обґрунтував своє рішення про неконституційність норм про повноваження НАЗК, то їх можна повернути

(Народні депутати повернули повноваження НАЗК // Міст. – Торонто, 2020. – 18.12. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/narodni-deputaty-povernuly-povnovazhennya-nazk/>)).

Не всі грудневі спроби ВР України заповнити кадрові вакансії в уряді виявилися вдалими. Більше всього голосів депутатів (248) отримала під час призначення міністром у справах ветеранів Юлія Лапутіна, генерал-майор СБУ. 242 депутатських голосів отримав призначений міністром аграрної політики і продовольства Роман Лещенко, котрий до цього обіймав посаду голови Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру. Натомість спроба призначити міністром економіки Юрія Вітренка провалилася. Оглядач Сергій Шебеліст дійшов висновку, що, попри обіцянку Володимира Зеленського поміняти одіозних високопосадовців на «нові обличчя», в Офісі Президента України «частіше покладаються на інший кадровий резерв – «зашкварених», але готових виконувати будь-які доручення діячів

(Голод, Ігор. Зеленський ігнорує обіцянку про «нові обличчя» серед високопосадовців / І. Голод // Міст. – Торонто, 2020. – 23.12. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/zelenskyj-ihnoruje-obitsyanku-pro-novi-oblychchya-sered-vysokoposadovtsiv/>)).

ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА

Один із найвідоміших українських політиків Геннадій Кернес помер у Німеччині від ускладнень Covid-19. Г. Кернес – мер найбільшого східноукраїнського міста Харкова. Після того, як протестувальники скинули промосковського українського Президента В. Януковича у 2014 році, він підтримав заклики до того, щоб Харків став незалежним від лідерів Києва. У 2014 р. Г. Кернесу, одному з найвидатніших єврейських політиків в Україні, невідомий нападник вистрілив у спину. Після замаху він користувався інвалідним візком. У вересні Г. Кернес заразився коронавірусом, а згодом був перевезений до німецької лікарні

(Campbell, Lucy. Coronavirus live news: record new cases in the Netherlands for second day; Macron tests positive for Covid-19 = [Новини в прямому ефірі коронавірусу: фіксуйте нові випадки в Нідерландах на другий день; Позитивні тести Макрона на Covid-19] / L. Campbell // The Guardian. – London, 2020. – 17.12. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/dec/17/coronavirus-live-news-pence-to-take-vaccine-on-tv-germany-suffers-record-deaths?page=with:block-5fdb680d8f08c97e60387859>)).

Смерть Геннадія Кернеса підводить чергову риску в новітній історії Харкова. Український журналіст і політичний оглядач Сергій Руденко розповів про непросту особистість, який помер від наслідків інфікування коронавірусом. Останні 10 років Г. Кернес очолював Харків, здобувши собі славу завзятого господарника й людини, яка щиро любила своє місто. Хоч минуле у покійного було вельми яскравим: участь у створенні перших кооперативів, гра в «наперстки», шахрайство, два роки в'язниці, звинувачення в організації підвозу бандитів на мирний Євромайдан, виступи на проросійських мітингах тощо. Г. Кернес, певна річ, був неоднозначною особистістю,

сформованою в «лихі 90-ті». І це позначилося не тільки на його стилі й методах управління містом, а й на самому Харкові, вважає автор

(Руденко, Сергій. Коментар: Смерть мера Кернеса – прощання Харкова з 90-ми / С. Руденко // Deutsche Welle. – Bonn, 2020. – 18.12. (<https://p.dw.com/p/3mvLa>)).

Смерть 61-річного Геннадія Кернеса знаменує собою кінець політичної ери в другому за величиною місті України. Секретар міськради І. Терехов тепер виконує обов'язки мера. Наявність фактично «відкритого місця» для посади мера на позачергових виборах, на думку автора статті, обов'язково приверне ряд політичних кандидатів: від партії «Слуга народу» Президента України Володимира Зеленського до кандидата, призначеного А. Аваковим, оскільки міністр внутрішніх справ, як і раніше, грає впливову роль у житті міста. «У міру того, як Харків пристосовується до життя після Г. Кернеса, можна очікувати, що це стратегічно і економічно важливе місто на кордоні з Росією стане одним із центрів політичної активності України в першій половині 2021 року», – резюмує автор

(Mefford, Brian. Death of Kharkiv mayor Kernes marks end of era = [Смерть мера Харкова Кернеса знаменує кінець епохи] / B. Mefford // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 22.12. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/death-of-kharkiv-mayor-kernes-marks-end-of-era/>)).

АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ

Згідно з опитуванням соціологічної служби Центру Разумкова, більшість українців вважає Президента України Володимира Зеленського головним розчаруванням 2020 р. Дані опитування свідчать, що 42 % респондентів назвали В. Зеленського розчаруванням 2020 р. Ще 10 % вважають розчаруванням п'ятого Президента України Петра Порошенка, по 2 % – одного з лідерів ОПЗЖ Віктора Медведчука, Прем'єр-міністра Дениса Шмигала, лідера ВО Батьківщина Юлію Тимошенко, лідера Радикальної партії Олега Ляшка, колишнього Прем'єра Олексія Гончарука, ще 1 % опитаних назвали розчаруванням Святослава Вакарчука

(Українці назвали Зеленського головним розчаруванням року // Українська газета. – Рим, 2020. – 17.12. (<https://www.gazetaukrainska.com/світ/україна/українці-назвали-зеленського-головн/>)).

Bloomberg пише, що популярність «Опозиційної платформи – За життя» (ОПЗЖ), яка підтримує тісні зв'язки з Росією, зараз найвища з часів, коли учасники протестів повалили лояльний до Кремля режим В. Януковича в 2014 р. Партія консолідує підтримку проросійських виборців. ОПЗЖ підтримує конституційні зміни, які дадуть окупованим територіям автономію. І цей статус, на думку автора статті, може поставити хрест на меті України інтегруватися в ЄС і НАТО. Попри зростання цифр у результатах опитувань, партія В. Медведчука контролює лише приблизно 10 % місць у парламенті. «Потенціал подальшого збільшення підтримки є, але він обмежений 25 % виборців. Це люди з ностальгією за СРСР, які хотіли б жити в Росії», – сказав директор соціологічної служби Центру Разумкова А. Биченко. «Але ОПЗЖ

все ще може бути корисною для Кремля, – пише видання. – Вона об'єдналася з олігархами в парламенті, які виступають проти реформаторських законопроектів, необхідних для отримання 5 мільярдів доларів від МВФ».

(Krasnolutska, Daryna. Putin's Man in Ukraine Is Making Gains Even as War Grinds On = [Людина Путіна в Україні здобуває перемоги навіть у той час, коли йде війна] / D. Krasnolutska // Bloomberg. – New York, 2020. – 23.12. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-23/putin-s-man-in-ukraine-is-making-gains-even-as-war-grinds-on>)).

Руслан Рябошапка, перший Генеральний прокурор, призначений Володимиром Зеленським, вважає, що «В. Зеленський повинен оновити свою команду, щоб повернути свої плани у виконання». Однак він попереджає, що В. Зеленський змінився після початкового шквалу реформ. «Щось зламалося, і його погляди почали поступово змінюватися», – сказав він

(Krasnolutska, Daryna. Ukraine's Leader Is Being Broken by the System He Vowed to Crush = [Українського лідера ламає система, яку він пообіцяв зруйнувати] / D. Krasnolutska // Bloomberg. – New York, 2020. – 17.12. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-17/ukraine-s-leader-is-being-broken-by-the-system-he-vowed-to-crush>)).

Автори соціологічного опитування, опублікованого фондом «Демократичні ініціативи» імені І. Кучеріва, відзначають: «Можна сказати, що у 2020 році Україна залишилася без політика року. Відносно більшість у цій номінації українці віддали чинному Президенту України Володимирі Зеленському, але навіть його назвали політиком року лише 15 %». При цьому колишнього Президента України П. Порошенка політиком року назвали 9 % опитаних. Також разом із В. Зеленським він очолює народний рейтинг «невдаха року» – чинного українського Президента вважають «невдахою року» 28 %, Порошенка – 14 %

(Почти 30 % жителей Украины назвали Зеленского неудачником года = [Майже 30 % жителів України назвали Зеленського невдахою року] // Известия. – Москва, 2020. – 21.12. (<https://iz.ru/1102682/2020-12-21/pochti-30-zhitelei-ukrainy-nazvali-zelenskogo-neudachnikom-goda>)).

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

Нова адміністрація Джо Байдена повинна визнати Чорне море важливим регіоном, в якому основна увага повинна бути зосереджена на дипломатії та економіці. Багато американців вважають, що вся територія Східної Європи, розташована поруч з Росією, дуже далека і важка для розуміння. Причорноморський регіон найкраще розглядати як територію, що містить три великі та важливі фортеці: Україну – на півночі, Туреччину – на півдні та Росію – на північному сході. Туреччина, Румунія та Болгарія союзники по НАТО; Америка та інші 26 держав-членів НАТО (загалом 30) зобов'язані захищати їх відповідно до Договору про взаємну оборону. Незважаючи на те, що Україна не є членом НАТО, США ще в 1994 р. (разом з Росією) пообіцяли захистити її та гарантувати її безпеку. Це не означає, що

Америці потрібно готуватися до війни проти Китаю чи Росії в Чорноморському регіоні. Китай не є прямою військовою загрозою, а, скоріше, викликом інтересам США в регіоні. Зокрема, слід зазначити, що Китай активно намагається придбати частки бізнесу в галузі з величезними наслідками для безпеки. Яскравим прикладом є виробнича компанія «Мотор Січ» в Україні, яка виробляє високоякісні авіаційні двигуни

(Как США могут да избежать конфликт на великите сили в Черно море = [Як США можуть уникнути конфлікту між великими державами в Чорному морі] // Факти. – Sofia, 2020. – 17.12. (<https://fakti.bg/mnenia/537742-kak-sasht-mogat-da-izbegnat-konflikt-na-velikite-sili-v-chnerno-more>)).

Після направлення військ у зону карабахського конфлікту Туреччина продовжує зміцнювати свої геополітичні позиції на пострадянському просторі. Одночасно Анкара набирає військові сили на півночі Сирії та Лівії. Москва також має там інтереси, що створює перспективи для конфлікту між країнами. Під час робочого візиту до Києва минулого тижня міністр закордонних справ Туреччини М. Чавушоглу та міністр оборони Х. Акар провели зустріч з українськими та російськими лідерами. В експертному співтоваристві ці контакти назвали стратегічними. Це певною мірою підтвердив Х. Акар, який сказав: «Переговори пройшли успішно, і Туреччина підтримала всі рішення. Україна – це мир та стабільність у Чорноморському регіоні. Вона є вашим нашим діловим партнером»

(Атанасова, Мария. Ще затвори ли Турция Босфора и Дарданелите за руски воени кораби? = [Чи закрие Туреччина Босфор і Дарданели для російських військових кораблів?] / М. Атанасова // Факти. – Sofia, 2020. – 22.12. (<https://fakti.bg/mnenia/538893-shte-zatvori-li-turcia-bosfora-i-dardanelite-za-ruski-voenni-korabi>)).

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

Глава Кремля провів пресконференцію. Говорив він і про підтримку сепаратистів на Сході України. Москва підтримує Донбас. Він уточнив, що мав на увазі підтримку у промисловості, соціальних питаннях та питаннях інфраструктури. Чи буде вирішена ситуація на Сході України, залежить від української влади, сказав він. За підрахунками ООН, у результаті бойових дій загинуло понад 13 тис. людей

(Путин: «От Запад никогда не идва нищо хубаво€ = [Путін: «Нічого хорошого не надходить із Заходу»] // Факти. – Sofia, 2020. – 18.12. (<https://fakti.bg/world/538189-putin-ot-zapad-nikoga-ne-idva-nishto-hubavo>)).

У червні 2021 р. відбудеться перше засідання оновленого процесу збиття пасажирського літака Malaysia Airlines над Україною. Попередні засідання відбулись у березні та червні 2020 р. Було кілька затримок через пандемію коронавірусу та нав'язану війну. У лютому та квітні наступного року відбудуться два попередні слухання. Усі 298 людей на борту загинули під час польоту МН17 у літаку з Амстердама до Куала-Лумпура, більшість пасажирів були голландцями. У справі звинувачуються троє росіян та один українець, які не присутні на судовому процесі.

Лише одного з них, О. Пулатова, представляли адвокати, які від свого імені не визнавали його винним

(Богданова, Милена. Подновяват процеса на сваления малайзийски самолет = [Вони відновлюють процес збитого малайзійського літака] / М. Богданова // Факти. – Sofia, 2020. – 19.12. (<https://fakti.bg/world/538396-podnovavat-procesa-na-svalenia-malaiziiski-samolet>)).

Президент Франції Е. Макрон поговорив зі своїми російським та українським колегами В. Путіним та В. Зеленським про російсько-український конфлікт через рік після саміту в Парижі. Е. Макрон, якого ізолювали у президентській резиденції «Ліхтар» у Версалі, оскільки він був заражений корона вірусом, згадав з В. Путіним та В. Зеленським «наступні фази» переговорів, запланованих у «нормандському» форматі, що об'єднує Москву, Київ, Берлін та Париж. У грудні 2019 р. в Парижі відбулася зустріч Е. Макрона, В. Путіна, В. Зеленського та канцлера А. Меркель. Це була перша зустріч В. Путіна та В. Зеленського, яка відбулася з метою відновлення мирного процесу в Україні. В Україні конфлікт на сході триває вже кілька років, де понад 13 тис. людей загинули, а 1,5 млн залишили свої домівки. Інтенсивність конфлікту значно впала з моменту підписання мирної угоди в Мінську у 2015 р., однак прогресу в політичному процесі вирішення конфлікту не спостерігається

(Макрон разговарао са Путином и Зеленским о руско-украјинском конфликту = [Макрон поспілкувався з Путіним та Зеленським про російсько-український конфлікт] // Политика. – Belgrad, 2020. – 22.12. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/469333/%20->)).

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба під час дискусії про пріоритети дипломатії у 2021 р. заявив, що «в Києва має бути стратегія відносин із Москвою, але суспільство України не готове до спокійної бесіди про Росію, хоча такі розмови необхідні». «Без розробленої стратегії щодо Росії в Україні не буде безпеки і процвітання. До теми відносин Києва і Москви потрібно підходити дуже обережно, спочатку в експертних обговореннях, тому що в суспільстві занадто багато емоцій», – зазначив глава української дипломатії

(МИД Украины призвал к новой стратегии отношений с Москвой = [МЗС України закликав до нової стратегії відносин з Москвою] // Известия. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://iz.ru/1100684/2020-12-16/mid-ukrainy-prizval-k-novoi-strategii-otnoshenii-s-moskvoi>)).

У Росії для вітчизняних та іноземних ЗМІ була організована щорічна конференція президента Володимира Путіна. Через пандемію коронавірусу В. Путін не з'явився в залі засідань. Російський лідер дистанційно відповів на запитання, серед яких: вакцини, Україна та отруєння Олексія Навального. В. Путін заявив, що Росія збільшить свою підтримку контрольованого сепаратистами Донбасу. «Росія допоможе регіону модернізувати заводи та інфраструктуру та допоможе задовольнити потреби місцевого населення. Українська влада не має достатньо політичної мужності для вирішення питання Донбасу», – сказав він

(Malinowski, Przemyslaw. Wladimir Putin: Rosja pomoże Donbasowi. Ukrainie brak odwagi = [Володимир Путін: Росія допоможе Донбасу. Україні бракує мужності] / P. Malinowski // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 17.12. (<https://www.rp.pl/Rosja/201219466-Wladimir-Putin-Rosja-pomoze-Donbasowi-Ukrainie-brak-odwagi.html>)).

Європейський Союз офіційно продовжив на півроку економічні санкції проти Росії через невиконання країною зобов'язань щодо мирної угоди в Україні. Ці заходи спрямовані на фінансовий, енергетичний та оборонний сектори Росії, а також на товари, які можуть використовуватися як для цивільних, так і для військових цілей. Вони є частиною низки санкцій, які ЄС висунув проти Росії у 2014 р. після анексії Кримського півострова України. «Враховуючи, що Мінські угоди не повністю виконуються Росією, лідери ЄС одногосно прийняли політичне рішення про пролонгацію економічних санкцій проти Росії», – ідеться в заяві Ради ЄС, яка оформляє це рішення. Санкції продовжено до 31 липня

(EU prolongs sanctions against Russia over Ukraine conflict = [ЄС продовжує санкції проти Росії через конфлікт в Україні] // The Associated Press. – New York, 2020. – 17.12. (<https://apnews.com/article/ukraine-europe-minsk-russia-b24f717329f43ed1be547cfc37ccbc>)).

Влада Боснії розпочала розслідування щодо того, як, імовірно, викрадену 300-річну позолочену ікону з України подарували міністру закордонних справ Росії Сергію Лаврову. Співрезидент Боснії і Герцеговини М. Додік передав ікону С. Лаврову під час його візиту до Боснії. Вважається, що історичний артефакт – зі зруйнованої війною Східної України, що перебуває під контролем проросійських бойовиків. У конфлікті, який розпочався у 2014 р., разом із сепаратистами воювали десятки найманців-сербів. Інформаційне агентство боснійських сербів «Срна» передало фотографії ікони, яка свідчить про її автентичність, із написом українською мовою. Посольство України в Сараєво запросило інформацію про те, як лідер боснійських сербів отримав ікону. Ненадання інформації означало б, що Боснія підтримує російську «агресивну політику та військові дії» на Сході України, заявили в посольстві. Міністерство закордонних справ Боснії підтвердило, що отримало українську ноту, і заявило, що її направили до президентства Боснії і Герцеговини для відповіді

(Gift to Russian minister triggers diplomatic probe in Bosnia = [Подарунок російському міністру викликає дипломатичне розслідування в Боснії] // The Associated Press. – New York, 2020. – 17.12. (<https://apnews.com/article/ukraine-sarajevo-sergey-lavrov-russia-milorad-dodik-8eb87459b838ba124264779ce4452d36>)).

Цьогорічна пресконференція президента Росії В. Путіна тривала майже п'ять годин. Щодо Донбасу В. Путін висловився так: «Як Росія підтримувала Донбас, так вона і буде підтримувати, і ми будемо збільшувати підтримку». Він уточнив, що мав на увазі підтримку у промисловості, соціальних питаннях та питаннях інфраструктури. Чи буде вирішена ситуація на Сході України, де з 2014 р. існує конфлікт із сепаратистами, які створили так звані «Донецьку народну республіку» та «Луганську народну республіку», залежить від української влади, сказав він. Він

звинуватив Київ у тому, що той, хто прийшов до влади, покладався на крайні націоналістичні сили, хоча раніше вони покладалися на «більшість» – «ім бракує політичної більшості, і процес заглох». Президент України В. Зеленський прийшов до влади з обіцянкою припинити війну. Торік відбувся обмін полоненими з обох сторін, а також зустріч у «нормандському форматі» представників Росії, України, Франції та Німеччини, але, за словами В. Путіна, «нічого не зроблено з точки зору політичного врегулювання»

(Петров, Ангел. Надежда за Байдън, поддръжка за Донбас и хиперзвукови оръжия – Путин говори 5 часа на руснаците = [Надія на Байдена, підтримка Донбасу та гіперзвукова зброя – Путін розмовляє з росіянами протягом 5 годин] / А. Петров // Дневник. – Sofia, 2020. – 17.12. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/12/17/4153916_nadejda_za_baidun_poddrujka_za_donbas_i_hiperzvukovi/)).

В умовах надзвичайної напруженості із Заходом президент Росії В. Путін провів свою головну щорічну пресконференцію, на якій як іноземні, так і національні ЗМІ поставили свої запитання. Тема дискусії перейшла до України. Путін вітає припинення вогню на Сході, але розкритикував В. Зеленського, котрий, за словами президента Росії, був обраний Україною до влади для врегулювання військового конфлікту, чого він не зміг зробити. Путін також звинуватив Україну в недотриманні мінських резолюцій і заявив, що майбутні відносини між країнами перебувають у руках України. В. Путін пояснив, що відчуває особисту відповідальність за добробут російського народу. Керуючись цим, свого часу втрутився в ситуацію в Криму

(V. Putinas apie A. Navalno apnuodijimą: „Jei būtume labai norėję, būtume baigę darbą“ = [Путін про отруєння Навального: «Якби ми дійсно цього хотіли, ми б закінчили роботу»] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 17.12. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2020/12/17/news/v-putino-didzioji-metine-spaudos-konferencija-pirma-karta-vyksta-vaizdo-rysiu-17555373/>)).

Президент Росії В. Путін на великій пресконференції розповів про перспективи врегулювання конфлікту на Донбасі і майбутньому російсько-українських відносин. За словами В. Путіна, в Парижі у «нормандському форматі» вдалося домовитися про припинення бойових дій, і це виконується. Але в економіці, соціальній сфері та політичному врегулюванні нічого зроблено не було. На думку російського лідера, врегулювання конфлікту на Донбасі обов'язково станеться, але терміни залежать від української сторони. Крім того, Москва буде нарощувати підтримку Донбасу

(Путин оценил перспективы урегулирования конфликта в Донбассе = [Путін оцінив перспективи врегулювання конфлікту на Донбасі] // Известия. – Москва, 2020. – 17.12. (<https://iz.ru/1101134/2020-12-17/putin-otcenil-perspektivy-uregulirovaniia-konflikta-v-donbasse>)).

Судовий розгляд голландців щодо збиття літака MH17 Malaysia Airlines над Східною Україною шість років тому повинен розпочатися наступного року на початку червня. Попередні слухання відбувались у березні та червні, але судовий

процес був перенесений через обмеження, пов'язані з корона вірусом, та для того, щоб захист мав більше часу для підготовки. Згідно із заявою суду, початок основної частини судового розгляду в червні залежить від завершення розслідувань та вирішення невирішених процедурних питань. Із цією метою на початку лютого та в квітні 2021 р. призначені нові попередні слухання. Серед невирішених питань – питання, пов'язані з вимогами про компенсацію, та клопотання сторони обвинувачення про перевірку літака, який був частково реконструйований із уламків, і зараз перебуває в Нідерландах. Усі 298 людей на борту загинули, коли МН17, що рухався з Амстердама в Куала-Лумпур, був збитий над зруйнованою війною Східною Україною в липні 2014 р. Слідча група під керівництвом Нідерландів пов'язала катастрофу із зенітно-ракетним комплексом «Бук», який, як вважають, транспортували до району конфлікту із сусідньої Росії

(Aulbach, Petra. MH17 trial to enter main phase in June = [Випробування МН17 вступить в основну фазу в червні] / P. Aulbach // The Canberra Times . – Canberra , 2020. – 18.12. (<https://www.canberratimes.com.au/story/7062571/mh17-trial-to-enter-main-phase-in-june/?cs=14264>)).

Росія заявила, що поверне православну ікону, подаровану міністру закордонних справ Росії в Боснії, подарунок, який викликав протест з боку України. Головуючий сербський член тричленного президентства Боснії Мілорад Додік передав ікону міністру закордонних справ Росії Сергію Лаврову під час його відвідин Сараєво. Вважається, що ікона, якій понад 300 років, походить зі Сходу України, де найманці, які підтримуються Росією, воювали з українськими військами в рамках шестирічного конфлікту. Посольство України в Сараєво запросило інформацію про те, як лідер боснійських сербів отримав цю ікону, зазначивши, що ненадання інформації буде означати, що Боснія підтримує російську «агресивну політику та військові дії» на Сході України. Десятки сербів воювали разом із проросійськими бойовиками у конфлікті, який розпочався у 2014 р.

(Russia to give icon that sparked controversy back to Bosnia = [Росія поверне Боснії ікону, яка викликала суперечку] // The Associated Press. – New York, 2020. – 19.12. (<https://apnews.com/article/ukraine-sarajevo-sergey-lavrov-europe-russia-e9a6d39564a4e332d6f87c47fd71772d>)).

Борщ розділяє дві сусідні культури, замість того, щоб їх об'єднувати. Борщ популярний як в Україні, так і в Росії. Суперечка щодо цієї страви висвітлила більші суперечки між Україною та Росією. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО) отримала заявку від шеф-кухаря з України за підтримки Міністерства культури та парламенту країни з проханням включити борщ як невід'ємну частину культурної спадщини України

(Kova dėl kultūrinio palikimo: dvi kaimynės nepasidalija barščių recepto nuopelnu = [Боротьба за культурну спадщину: двоє сусідів не поділяють достоїнств рецепту борщу] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 21.12. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/rytai-vakarai/2020/12/21/news/kova-del-kulturinio-palikimo-dvi-kaimynes-nepasidalija-barsciu-recepto-nuopelnu-17578632/>)).

Підбиваючи підсумки 2020 р., оглядач «Коммерсанта» М. Юсін прийшов до висновку, що «на українському напрямку 2020 рік приніс суцільні розчарування. Розвіялися ілюзії, що з Президентом України Володимиром Зеленським та його командою Кремль зуміє домовитися хоч по одному зі спірних питань. Ілюстрацією цього розчарування стало недавнє рішення Москви включити в санкційні списки чи не в повному складі парламентську фракцію «Слуги народу» – партії В. Зеленського», – резюмує оглядач

(Юсін, Максим. «СНГ: слишком много неприятных сюрпризов и разочарований» = [«СНД: занадто багато неприємних сюрпризів і розчарувань»] / М. Юсін // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 22.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4626167>)).

Прем'єр-міністр Росії М. Мішустін звільнив А. Бабка з посади торгового представника Російської Федерації в Україні, який був призначений тільки в лютому 2020 р. і став першим за вісім років російським торгпредом у Києві. У листопаді уряд Росії прийняв рішення закрити торгові представництва в Україні і в Литві

(Мишустин освободил от должности торгового представителя России на Украине = [Мішустін звільнив з посади торгового представника Росії в Україні] // Известия. – Москва, 2020. – 22.12. (<https://iz.ru/1103074/2020-12-22/mishustin-osvobodil-ot-dolzhnosti-torgovogo-predstavitelia-rossii-na-ukraine>)).

Член комітету Держдуми з міжнародних справ О. Паніна заявила, що «Президент України В. Зеленський своїми антиросійськими висловлюваннями обігнав за «градусом ворожості» свого попередника П. Порошенка. На думку О. Паніної, заява В. Зеленського про можливу мобілізації всіх жителів України у разі гіпотетичної війни з Росією «цинічна». Таким чином український Президент намагається переконати обраного президента США Д. Байдена, «що може бути ще більш антиросійським, ніж його одіозний суперник П. Порошенко», – зазначила депутат

(В Госдуме сравнили «градус враждебности» Зеленского и Порошенко = [У Держдумі порівняли «градус ворожості» Зеленського і Порошенко] // Известия. – Москва, 2020. – 27.12. (<https://iz.ru/1105193/2020-12-27/v-gosdume-sravnili-gradus-vrazhdebnosti-zelenskogo-i-poroshenko>)).

УКРАЇНСЬКО-МОЛДОВСЬКІ ВІДНОСИНИ

Ще не вступивши офіційно на посаду, обраний президент Молдови Майя Санду недвозначно заявила, що вимагатиме виведення російських військ із лівого берега Дністра. Тим паче, що так звана Оперативна група російських військ (ОГРВ) там узагалі перебуває незаконно, оскільки мала бути виведена ще 1999 р. Москва обіцяла зробити це на Стамбульському саміті ОБСЄ. І, звісно, своїх обіцянок не виконала. У своїх інтерв'ю, зокрема, й українським виданням М. Санду неодноразово пропонувала Києву зробити висновки з історії відносин Молдови з Придністров'ям і застосувати цей досвід щодо Донбасу. Характерно, що заяви М. Санду викликали

буквально істеріку не лише на російських федеральних каналах, а й у виступах, зокрема, міністра закордонних справ Сергія Лаврова. Їхній сенс досить простий – Росія виводити свої війська не збирається ні за яких умов

(Райхель, Юрій. Молдовське попередження для Донбасу / Ю. Райхель // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 23.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25792/>)).

УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ

Ласло Бренцович, президент Угорської культурної асоціації Закарпаття (КМКСЗ), потрапив на веб-сайт української націоналістичної організації Mirotvorec («Миротворець»), де вказані «вороги України». Також виявилось, що євродепутат від «Фідес» Андреа Бочкор також потрапив на «Миротворець». Його звинувачують у порушенні українського законодавства шляхом набуття подвійного угорсько-українського громадянства, а також у спробі порушити суверенітет та територіальну цілісність України та в перевищенні службових повноважень

(Ezúttal Brenzovics László került fel a magyaryúlóló honlapra = [Ласло Бренцович був розміщений на веб-сайті угорської ненависті] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 16.12. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/ezuttal-brenzovics-laszlo-kerult-fel-a-magyaryulolo-honlapra-9113063/>)).

«Фідес» (політична партія «Угорський громадянський союз») рішуче засуджує низку переслідувань угорської національної спільноти на Закарпатті з боку української влади, які зараз можна вважати безперервними. Найголовніша правляча партія заявила, що жорстокості, вчинені проти угорців Закарпаття та їхніх представників, направлені на залякування. «Це обурливо, що Україна, яка прагне до НАТО та Європейського Союзу, використовує такі методи у 21 столітті, і таким чином ставиться до мирної етнічної спільноти, яка проживає на своїй території», – ідеться в повідомленні. Вони підкреслили, що влада хоче суворо обмежити закарпатських угорців у їхніх правах, гарантованих українською Конституцією та міжнародними договорами, у житті їхньої національної ідентичності та культури

(Fidesz: Ukrajna kormánya hagyjon fel az ellenséges akciókkal! = [Фідес: Уряд України припинить ворожі дії!] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 16.12. (<https://magyarnemzet.hu/belfold/fidesz-ukrajna-kormanya-hagyjon-fel-az-ellenseges-akciokkal-9110075/>)).

Міністр закордонних справ П. Сійярто про ситуацію в Закарпатті сказав, що «українська влада залякує і принижує угорську національну спільноту і її лідерів засобами, що нагадують найпохмуріші радянські часи. Ситуація в Закарпатті стає дедалі більш делікатною, і є побоювання, що вона буде тільки погіршуватися. Може початися процес самозбудження». За його словами, гірше, ніж ставлення української влади, тільки ставлення міжнародної влади, яка «лицемірно і обурливо закриває очі на те, як сьогодні в Україні поводяться з національними спільнотами, у тому числі з угорцями»

(Szabina, Molnár. Szijjártó Péter szorosabbra a fűzi a kapcsolatokat Észak-Macedóniával = [Петер Сіярто має більш тісні зв'язки з Північною Македонією] / M. Szabina // Index.hu. – Budapest, 2020. – 17.12. (https://index.hu/belfold/2020/12/17/szijjarto_diplomacia_macedonia/)).

Представниця української національної меншини в Парламенті Угорщини Б. Суперак просить українську владу припинити справу проти закарпатських депутатів, які виконували угорський гімн. У заяві міститься заклик до української влади зробити все можливе проти націоналістичних проявів щодо меншин. Асоціація угорських національних організацій у Західній Європі (WEOMS) засудила напади української влади на угорську меншину, його лідерів і неурядові організації, а також залякування за участю збройних формувань органів внутрішньої безпеки. У своєму зверненні вони закликають європейські організації та правозахисні форуми висловити протест компетентним українським органам, щоб негайно покласти край атакам і концептуальним справам проти угорської меншини в Україні

(Szabina, Molnár. A kárpátaljai képviselők elleni eljárás visszavonását kéri az ukrán nemzetiségi szószóló = [Представниця української національної меншини закликає скасувати суд над закарпатськими депутатами] / M. Szabina // Index.hu. – Budapest, 2020. – 21.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/21/karpatalja_ukrajna_magyarsag/)).

Голова Закарпатської обласної адміністрації А. Полосков подякував угорському уряду за допомогу. Під час зустрічі з президентом Угорської екуменічної служби допомоги Л. Легелем в адміністративному офісі в Ужгороді було наголошено на важливості співпраці в боротьбі з коронавірусом і гуманітарній діяльності. Відповідно до угоди про співпрацю, підписаній між двома сторонами в травні, діяльність організації з надання допомоги Закарпаттю стала більш тісною. Гуманітарна організація неодноразово доставляла дорогі партії захисного спорядження в українські медичні та соціальні установи, лікарні та сім'ї. Крім того, Екуменічна організація допомоги передала в дар Закарпаттю 50 апаратів ШВЛ від уряду Угорщини. Програми допомоги були реалізовані за підтримки Міністерства закордонних справ і торгівлі та Агентства допомоги Угорщини

(Géza, Wolf. Már csaknem 900 ezer maszkot vitt el Kárpátaljára az Ökumenikus Segélyszervezet = [Організація екуменічної допомоги вже доставила в Закарпаття майже 900 000 масок] / W. Géza // Index.hu. – Budapest, 2020. – 25.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/25/karpatalja_poloszkov_koszonet_okumenikus_segelyszervezet)).

Український кореспондент «Радіо Свобода» О. Гаврош пояснює, що 2020 р. знову перекреслив надії Будапешта на полагодження стосунків із новою українською владою. Причину цього він бачить у тому, що «угорська сторона час від часу перетинає червону межу» і в основному провокує напруженість у Закарпатті. Як це трапилося, коли в день голосування на місцевих виборах міністр закордонних справ Угорщини прямо агітував голосувати за Партію угорців України та кандидата в мери Берегова, цим самим грубо порушивши дві українські норми – втручання у внутрішні

справи та нехтування днем тиші. «Київ дав відповідну відповідь на ці провокації: заборонив двох угорських чиновників», – зазначає кореспондент «Радіо Свобода». «По суті, на прикордонній території України утворюється ціла мережа з інформаційних, фінансових, політичних структур, підтримувана із сусідньої країни, яка проявляє агресивне ставлення до нас», – зазначає автор статті

(Ukrán Szabadság Rádió: nagyrészt a magyarok provokálják a feszültséget Kárpátalján = [Українське радіо Свобода: Угорці провокують здебільшого напруженість в Закарпатті] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 27.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/27/ukran_szabadsag_radio_magyarok_provokaljak_a_feszultset_karpataljan/)).

Стаття присвячена І. Д. Шандору – колишньому українському футболісту угорського походження. Згодом він став футбольним тренером. 76-річний І. Д. Шандор протягом трьох років не може відвідувати родичів, що живуть в Україні, тому що він був оголошений сепаратистом. У травні 2018 р. його запросили взяти участь у чемпіонаті світу CONIFA (Конфедерація незалежних футбольних асоціацій) у Карпатах. Команда, що складалася в основному з угорських гравців, у якій також грали два сини майстра, три українських футболісти, перемогла і, як пише автор, «федеральний капітан і менеджер збірної Закарпаття тепер може повернутися на батьківщину, ризикуючи життям, у кращому випадку свободою»

(András, Gáll. Főbenjáró bűnük, hogy futballoztak = [Їх головний гріх в тому, що вони грали в футбол] / G. András // Index.hu. – Budapest, 2020. – 28.12. (https://index.hu/sport/2020/12/28/fobenjaro_bunuk_hogy_futballoztak/)).

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

Щодо Хантера Байдена ведеться федеральне розслідування, у тому числі у зв'язку з імовірною несплатою податків на дохід, отриманий за роботу в українській компанії Burisma. Історія з Burisma, на думку автора статті К. Сеніна, у будь-якому випадку зіграла певну роль у політичній боротьбі у США в рік президентських виборів. Її, зокрема, намагався експлуатувати Дональд Трамп, який запевняв, що робота сина його суперника в Україні позначалася на американській політиці на київському напрямку. Але доказів Д. Трамп привести не зміг. Не змогли їх знайти і сенатори-республіканці, які проводили власне розслідування. А ось Джо Байден і демократи, як вважає автор, зуміли обернути всю цю історію на свою користь. Звинувачення Д. Трампа вони представили як спробу глави держави знайти компромат на кандидата від опозиційної партії – президент США, мовляв, тиснув на свого українського колегу В. Зеленського для того, щоб справа щодо Burisma розслідувалася в не вигідному для Д. Байдена ключі

(Сенин, Кирилл. Отец за сына: Хантер Байден стал фигурантом налогового расследования = [Батько за сина: Хантер Байден став фігурантом податкового розслідування] / К. Сенин // Известия. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://iz.ru/1100390/kirill-senin/otetc-za-syna-khanter-baiden-stal-figurantom-nalogovogo-rassledovaniia>)).

Бен Годжес, колишній командувач сухопутними військами США у Європі, прогнозує, що адміністрація президента Джо Байдена буде жорсткішою щодо Російської Федерації, але вимагатиме від України потужних реформ

(Зеленюк, Христина. Бен Годжес: «Жодна угода з РФ не варта і паперу, на якому вона була підписана» / Х. Зеленюк // Міст. – Торонто, 2020. – 17.12. (<http://meest-online.com/interview/ben-hodzhes-zhodna-uhoda-z-rf-ne-varta-i-paperu-na-yakomu-vona-bula-pidpysana/>)).

Президент України В. Зеленський прагне повернути відносини зі Сполученими Штатами на міцну основу з адміністрацією обраного президента Д. Байдена. В інтерв'ю відеозв'язком з Києва В. Зеленський сказав, що він вдячний за постійну американську двопартійну підтримку: «Я вдячний за те, що ми стали партнерами НАТО з розширеними можливостями, за всі санкційні дії проти Росії, а також за навчання з НАТО. Наші відносини не припиняються». «Як найбільша демократія в колишньому Радянському Союзі, Україна залишається природним довгостроковим партнером Сполучених Штатів», – наголосив український Президент. У своєму інтерв'ю В. Зеленський стосовно економіки припустив, що «можна зробити більше, наприклад, заохотити американські інвестиції в контрольовані урядом райони поблизу місця конфлікту». Коли мова зайшла про вакцини від коронавірусу, В. Зеленському було важко стримати розчарування з приводу указу Д. Трампа, який забороняє експорт вакцин

(Kramer, Andrew. With Trump Fading, Ukraine's President Looks to a Reset With the U.S. = [Після відходу Трампа Президент України сподівається на перезавантаження зі США] / E. Kramer // The New York Times. – New York, 2020. – 19.12. (<https://www.nytimes.com/2020/12/19/world/europe/trump-zelensky-biden-ukraine.html?searchResultPosition=1>)).

У 2020 р. відбулося погіршення відносин між Росією і США. Доцент Російського університету дружби народів у Москві О. Тимофеев сказав, що «двосторонні відносини зараз найгірші за 40 років». О. Тимофеев не очікує поліпшення російсько-американських відносин у найближчі чотири-п'ять років, оскільки санкції, схоже, міцно увійшли в політику США. «При адміністрації Д. Байдена агресія США щодо Росії буде, як і раніше, пряма і великомасштабна і може навіть призвести до військового конфлікту», – сказав О. Тимофеев. «Д. Байден, як віце-президент, був основним прихильником України в адміністрації США у 2014–2016 рр., Д. Байден також приділить велику увагу донецькій та кримській проблематиці», – зазначив експерт

(Qi, Ren. Putin offers ray of hope for Russians = [Путін дає росіянам промінь надії] / R. Qi // China daily. – Beijing, 2020. – 28.12. (<https://www.chinadailyhk.com/article/153467#Putin-offers-ray-of-hope-for-Russians>)).

Москва дедалі більше ізолюється в зовнішній політиці, і разом із новим президентом США Вашингтон намагатиметься обмежити російський вплив, де б він не був. Москва конфліктує з більшістю європейських судів, за винятком білоруського

диктатора О. Лукашенка. Недовіра до Росії, безумовно, сягає корінням в історію, але більшою мірою це реакція на зовнішню політику Москви. Росія проводить агресивну політику щодо України. Команда Д. Байдена має досвід роботи з Путіним. Москва спокійно реагує на аналогічні сигнали. Але це зміниться, якщо Вашингтон продовжить затягувати лавірку в санкціях, що дуже ймовірно.

(Джо Байдєн може да вгорчи живота на Путин = [Джо Байден може зробити життя Путіна нещасним] // Факти. – Sofia, 2020. – 28.12. (<https://fakti.bg/world/540162-djo-baidan-moje-da-vgorchi-jivota-na-putin>)).

УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ

В Україні оголосили, що підписали з Туреччиною угоду про виробництво корветів та ударних безпілотників для України. Президентом України було поставлене завдання щодо оснащення армії сучасною зброєю. «Сучасні турецькі винищувальні безпілотники мають специфіку, яка нам потрібна», – сказав міністр оборони А. Таран. Він додав, що планується перехід до спільного з Туреччиною виробництва безпілотників. А. Таран зазначив, що справа не лише у створенні компанії, а й у передачі технологій. Він додав, що Україна має технологію, якою може поділитися з турецькими компаніями. Міністр оборони України зазначає, що «Туреччина є ключовою країною, яка допоможе Україні на шляху досягнення мети вступу до НАТО». А. Таран заявив, що українському керівництву вже вдалося переконати себе в ефективності турецьких безпілотників

(Стайков, Анатоли. Україна иска да произвежда безпилотни самолети съвместно с Турция = [Україна хоче виробляти дрони спільно з Туреччиною] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2020. – 18.12. (<https://fakti.bg/world/538230-ukraina-iska-da-proizvejda-bezpilotni-samoleti-savmestno-s-turcia->)).

Міністр закордонних справ М. Чавушоглу відвідав Україну для підготовки до дев'ятого засідання Стратегічної ради високого рівня. Він заявив, що дві країни розвиватимуть співробітництво у всіх сферах – від енергетики до оборонної промисловості. М. Чавушоглу зустрівся із заступником міністра закордонних справ України Е. Джапаровою і лідером кримських татар М. Киримоглу. Він заявив, що Туреччина не визнає незаконну анексію Криму і завжди буде підтримувати «наших кримськотатарських турецьких братів і сестер». Під час свого візиту високопоставлений дипломат Туреччини зустрівся з представниками кримських татар, гагаузів і турок ахиска

(FM Çavuşoğlu meets with Ukrainian PM, leader of Crimean Tatars, pledges Turkey's support = [Глава МЗС Чавушоглу зустрівся з прем'єр-міністром України, лідером кримських татар, і обіцяє підтримку Туреччині] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 18.12. (<https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/fm-cavusoglu-meets-with-ukrainian-pm-leader-of-crimean-tatars-pledges-turkeys-support>)).

Україна готується придбати ще одну партію турецьких безпілотних літальних апаратів, а також придбати корвети турецького виробництва для подальшого зміцнення свого військово-морського флоту завдяки новим угодам між двома

країнами. Оголошення було зроблено після того, як міністр закордонних справ Туреччини М. Чавушоглу та міністр національної оборони Х. Акар зустрілися з Прем'єр-міністром України Д. Шмигалем у рамках дводенного офіційного візиту для підготовки до дев'ятого засідання Стратегічної ради високого рівня Туреччина – Україна і для участі в зустрічі «Квадрига». Виступаючи перед зустріччю з міністрами закордонних справ і міністрами оборони України і Туреччини в столиці України, міністр оборони України А. Таран сказав, що Туреччина може допомогти Україні досягти своєї головної мети – стати членом НАТО

(Ukraine seeks to strengthen military with Turkish corvettes, UAVs amid flourishing ties = [Україна прагне посилити військову міць турецькими корветами і БПЛА на тлі процвітаючих зв'язків] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 18.12. (<https://www.dailysabah.com/business/defense/ukraine-seeks-to-strengthen-military-with-turkish-corvettes-uavs-amid-flourishing-ties>)).

Президент України В. Зеленський подякував Туреччині за підтримку територіальної цілісності і суверенітету своєї країни, приймаючи міністра закордонних справ Туреччини М. Чавушоглу і міністра оборони Х. Акара в столиці України. М. Чавушоглу, говорячи про територіальну цілісність України, наголосив: «Сьогодні ми ще раз заявляємо про нашу підтримку кримської платформи. Ми не визнаємо незаконну анексію Криму. Ми підтримуємо територіальну цілісність України, включно з Кримом». Міністр закордонних справ Туреччини. М. Чавушоглу наголосив, що «відносини Анкари і Києва швидко розвиваються в усіх сферах. Між двома країнами існує широкий спектр співпраці в таких галузях, як економіка, освіта, туризм і сектор охорони здоров'я»

(Ukraine 'grateful' for Turkey supporting its sovereignty, territorial integrity = [Україна вдячна Туреччині за підтримку її суверенітету і територіальної цілісності] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 18.12. (<https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/ukraine-grateful-for-turkey-supporting-its-sovereignty-territorial-integrity>)).

Разом з купівлею безпілотних літальних апаратів у Туреччині Україна вирішила посилити свій військово-морський флот за рахунок турецьких корветів класу «Ада» MILGEM. Україна прагне зміцнити свій військово-морський флот для підвищення безпеки в Чорному й Азовському морях. Корвети будуть вироблятися для ВМС України з використанням турецьких технологій в українському місті Миколаїв на верфі «Океан», яка була обрана з урахуванням її технічних характеристик і кваліфікованого персоналу

(Turkey-made Ukrainian navy corvettes to be built in Okean shipyard = [Корвети українського ВМФ турецького виробництва побудують на верфі «Океан»] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 22.12. (<https://www.dailysabah.com/business/defense/turkey-made-ukrainian-navy-corvettes-to-be-built-in-okean-shipyard>)).

За останнє десятиліття турецька військова промисловість стала головним гравцем у галузі безпілотних літальних апаратів: технологія Анкари принесла в державну скарбницю 3 млрд дол. за рік. Вона вже продала безпілотники Катару та

Лівії, Азербайджану та Україні. У середині грудня Туреччина підписала угоду з Україною: військові поставки в обмін на ноу-хау в розробці безпілотників. Україна має потужну промислову базу, особливо в галузі двигунів та електроніки, яка може бути корисною для Туреччини. Хорошим прикладом є стратегічний безпілотник Akinci, який проходить випробування та оснащений двома українськими турбогвинтовими двигунами. Інший проєкт стосується розробки винищувача, амбіційної мети з огляду на те, що Туреччина ще ніколи не виробляла реактивний літак і не має адекватної інфраструктури випробувань і розробок та людських ресурсів для його виробництва. Його випуск очікується у 2023 р., перші польоти – через пару років

(Colarusso, Gabriella. High tech e geopolitica, così Erdogan è diventato il signore dei droni da guerra = [Високі технології та геополітика, тому Ердоган став володарем військових безпілотників] / G. Colarusso // La Repubblica. – Roma, 2020. – 22.12. (https://www.repubblica.it/esteri/2020/12/22/news/droni_erdogan_turchia-279477599/?ref=search)).

Ю. Н. Хазір, політолог із Вищої школи економіки в Москві сказав, що «для Туреччини важливо підтримувати гарні відносини з Україною і з Грузією, щоб бути більш ефективною у Євразії, хоча дехто в Росії не задоволений покращенням відносин Туреччини з Україною». «Із початку війни в Нагірному Карабасі у 2020 р. багато експертів і авторів у російських ЗМІ обговорювали зростаючий вплив Туреччини в регіоні завдяки її хорошим відносинам з Азербайджаном і Україною. Вони стверджували, що зростаючий вплив Туреччини може підірвати вплив Росії в регіоні в довгостроковій перспективі», – зауважив Ю. Н. Хазір

(Yarar, Eralp. New realities in Caucasus may lead to inclusive, efficient regional platform: Experts = [Нові реалії на Кавказі можуть привести до інклюзивної та ефективної регіональної платформи: експерти] / E. Yarar // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 27.12. (<https://www.dailysabah.com/politics/news-analysis/new-realities-in-caucasus-may-lead-to-inclusive-efficient-regional-platform-experts>)).

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Канада оприлюднила звіт щодо збиття Іраном літака «Міжнародних авіаліній України», підготовлений спеціальним радником прем'єр-міністра Д. Трюдо з питань цієї авіакатастрофи Р. Гудейлом. Цей 79-сторінковий документ є останнім вираженням розчарування західних країн з приводу того, як Ісламська Республіка справляється з наслідками катастрофи, що забрала 176 життів. «Іран не проводить належним чином розслідування падіння цивільного авіалайнера, і багато питань залишаються без відповіді», – ідеться в незалежному канадському звіті про трагедію. Авіаційне агентство ООН і Україна окремо скаржилися на те, як Іран проводив розслідування

(Canada report: Iran's probe into downed airliner has major flaws = [Повідомлення з Канади: іранське розслідування збитого авіалайнера має серйозні недоліки] // China daily. – Beijing, 2020. – 16.12. (<https://www.chinadailyhk.com/article/152468#Canada-report:-Iran's-probe-into-downed-airliner-has-major-flaws>)).

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба на конференції «Дипломатія-2021» у Києві повідомив, що «протидія Росії і підтримка українців за кордоном стануть ключовими напрямками зовнішньої політики України у 2021 році». Міністр зазначив, що українські дипломати продовжуватимуть налагоджувати співпрацю з країнами Азії, Африки та Латинської Америки. Крім того, Д. Кулеба додав, що влада дотримуватиметься стратегічного шляху інтеграції у Євросоюз і НАТО. «Серед пріоритетів на 2021 рік тема протидії російській агресії на всіх фронтах, безумовно, буде. Це буде рік запуску “Кримської платформи” – це буде новий елемент у всій архітектурі протидії російській агресії», – вказав він

(На Україні назвали противодействие РФ пріоритетом в 2021 году = [В Україні назвали протидію РФ пріоритетом у 2021 році] // Известия. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://iz.ru/1100784/2020-12-16/na-ukraine-nazvali-protivodeistvie-rf-prioritetom-v-2021-godu>)).

Віце-прем'єр України з питань європейської і євроатлантичної інтеграції О. Стефанишина заявила, що «Київ готовий стати одним із ключових союзників США і НАТО в Чорноморському регіоні». За її словами, системна взаємодія України зі США і НАТО не тільки забезпечить більшу безпеку в регіоні, а й «дасть відповідь» Росії, яка, як зазначила політик, фактично в односторонньому порядку контролює деякі частини акваторії Чорного моря

(Україна виразила готовність стати ключевым союзником США на Черном море = [Україна висловила готовність стати ключовим союзником США в Чорному морі] // Известия. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://iz.ru/1100918/2020-12-16/ukraina-vyrazila-gotovnost-stat-kliuchevym-soiuznikom-ssha-na-chernom-more>)).

Літак Ан-124 «Руслан» авіалінії Антонова перевіз супутник Space X вагою 55 т з аеропорту Тулузи у Франції до аеропорту Тітусвілла у США. Авіалінії Антонова повертають у комерційну експлуатацію Ан-225 Мрія

(Ан-124 Руслан допоміг Ілону Маску. Авіалінії Антонова перевезли супутник для Space X, найбільший в історії компанії // Українське Слово. – Чикаго, 2020. – 17.12. (<https://www.ukrslovo.net/business/the-truckers-zone/102707.html>)).

Відтоді як Китай поживає співпрацю з Росією, можна зробити висновок, що найближчим часом на нас чекає нова серія батрахоміомахії – змагання комуністичної держави із пост-комуністичною, і оскільки в комуністичній із дисципліною явно краще, то переможця визначити неважко... Тим не менш, процес той буде довгий і зтяжний – а Україні у будь-якому випадку варто зайнятися поліпшенням свого економічного і військового стану. Як то кажуть, хочеш миру – готуйся до війни, особливо в часи, коли комуністичні і посткомуністичні імперії намагаються завоювати світ

(Олійник, Марина. Передсвяткове... / М. Олійник // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 23.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25777/>)).

Китай та Україна домовилися спільно працювати над боротьбою з пандемією COVID-19, всебічно поглиблювати співпрацю з ініціативою «Пояс і шлях» та використовувати свої сильні сторони для взаємного розвитку. Домовленості між двома країнами було досягнуто під час четвертого засідання Китайсько-українського міжурядового комітету співробітництва, на якому співголювали за допомогою відеозв'язку віце-прем'єр-міністр Китаю Лю Хе та віце-прем'єр-міністр України Ольга Стефанішина. Під час зустрічі сторони досягли низки консенсусів щодо економіки та торгівлі, сільського господарства, космосу, науки і техніки, освіти, культури та охорони здоров'я. О. Стефанішина заявила, що Україна готова співпрацювати з Китаєм для подолання негативного впливу пандемії для розширення взаємовигідного співробітництва у всіх сферах та сприяння стійким двостороннім відносинам

(China, Ukraine to deepen Belt and Road cooperation = [Китай та Україна поглиблюватимуть співпрацю «Пояс і дорога»] // Xinhua. – Beijing, 2020. – 23.12. (http://www.xinhuanet.com/english/europe/2020-12/23/c_139614026.htm)).

Засновник і виконавчий директор Української асоціації Шовкового шляху Silk Link, секретар депутатської групи Верховної Ради з міжпарламентських зв'язків із Китаєм І. Никорак заявила в ексклюзивному інтерв'ю Сінхуа, що «підписаний план співпраці між урядами України і КНР щодо спільного будівництва “Пояси і шляхи” створює нові можливості для розвитку відносин між Україною та КНР». І. Никорак вказала на те, що в рамках співпраці українська сторона готова запропонувати КНР цілий ряд спільних проєктів із переробки агропродукції, створення індустріальних парків та високотехнологічних зон розвитку. До того ж, Китай може взяти участь у модернізації транспортної інфраструктури України. Глава Silk Link упевнена, що важливим стимулом для посилення співпраці між Україною і Китаєм в інфраструктурній та інших галузях стане закон про держпідтримку проєктів зі значними інвестиціями, який був прийнятий Верховною Радою 17 грудня

(План сотрудничества в рамках «Пояса и пути» создает новые возможности для развития отношений между Украиной и КНР = [План співробітництва в рамках «Пояси і шляхи» створює нові можливості для розвитку відносин між Україною та КНР] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 26.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1226/c31519-9803220.html>)).

США давно спостерігають за взаємодією України і Китаю. Детально відносини двох країн обговорювалися на зустрічі Прем'єр-міністра України Д. Шмигала і заступника держсекретаря США К. Крача. Згідно з опублікованою інформацією, за підсумками зустрічі К. Крач заявив, що МЗС України демонтує все обладнання китайської компанії Huawei, встановлене на відомчих будинках. Крім того, представник Держдепартаменту повідомив, що українська влада відмовилася співпрацювати з Huawei у проєкті створення «розумного міста», віддавши перевагу американській Cisco. За його словами, Україна висловила зацікавленість у приєднанні до підтримуваної США ініціативи «Чиста мережа», учасники якої заради

інформаційної безпеки відмовляються від послуг китайських компаній при створенні мереж 5G

(Кармазин, Игорь. Нашли крайнего: как США воюют с Китаем на Украине = [Знайшли крайнього: як США воюють із Китаєм в Україні] / И. Кармазин // Известия. – Москва, 2020. – 26.12. (<https://iz.ru/1104620/igor-karmazin/nashli-krainego-kak-ssha-voiuut-s-kitaem-na-ukraine>)).

Основним європейським форумом, в якому бере участь Великобританія, залишається ЕЗ – Німеччина, Франція та Великобританія. ЕЗ також дедалі більше координували свої дії щодо порушень прав людини в Ірані, а на рівні політичного директора обговорювали більш широкі питання, зокрема Росію. Але щодо України лише Великобританія запропонувала оборонне та політичне партнерство з Києвом

(Wintour, Patrick. UK quietly shifts away from promise of ‘deep’ foreign and security links with EU = [Великобританія тихо відмовляється від обіцянок «глибоких» зовнішніх та безпекових зв’язків з ЄС] / P. Wintour // The Guardian. – London, 2020. – 28.12. (<https://www.theguardian.com/world/2020/dec/28/uk-quietly-shifts-away-from-promise-of-deep-foreign-and-security-links-with-eu>)).

ORLEN Lietuva, компанія групи компаній ORLEN, що працює в Литві, має нове залізничне сполучення з Україною. Маршрут веде через Польщу і є альтернативою поточному сполученню через Білорусь. Перша партія нафтопродуктів уже потрапила до українських споживачів

(Naftos produktus į Ukrainą ėmė gabenti nauja geležinkelio trasa = [Новий залізничний шлях для транспортування нафти в Україну] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2020. – 29.12. (<https://www.lrytas.lt/verslas/rinkos-pulsas/2020/12/29/news/naftos-produktus-i-ukraina-eme-gabenti-nauja-gelezinkelio-trasa-17694372/>)).

Дочірня компанія Firefly Black LLC компанії Firefly Aerospace українського підприємця Максима Полякова уклала контракт із NASA на виведення на орбіту малих супутників

(Українсько-американська компанія уклала контракт із NASA // Міст. – Торонто, 2020. – 30.12. (<http://meest-online.com/science/space/ukrajinsko-amerykanska-kompaniya-uklala-kontrakt-iz-nasa/>)).

ПРИКОРДОННИЙ РЕЖИМ

Президент Володимир Зеленський запевнив людей, що під час імовірного січневого локдауну державний кордон на в’їзд та виїзд будуть відкритим для українців, тому не потрібно скасовувати відпустки

(Під час ймовірного локдауну на свята кордон буде відкритим – Зеленський // Українська газета. – Рим, 2020. – 18.12. (<https://www.gazetaukrainska.com/актуальне/українська-еміграція/під-час-ймовірного-локдауну-на-свята-к/>)).

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

Федеральна поліція Німеччини разом із співробітниками митної служби провела масштабну спецоперацію по всій території країни, спрямовану проти нелегального працевлаштування у сфері догляду в домогосподарствах, зокрема, й українців. Рейд провели в рамках розслідування масштабної справи про незаконне працевлаштування в Німеччині польськими фірмами переважно громадян України. Загалом поліція розслідує близько 1,4 тис. випадків нелегального перебування та працевлаштування в Німеччині, переважно щодо жінок із України

(Нелегальне працевлаштування українців у Німеччині // Міст. – Торонто, 2020. – 16.12. (<http://meest-online.com/diaspora/europe-diaspora/nelehalne-pratsevlashtuvannya-ukrajink-u-nimechchyni/>)).

Громадянин України І. Хоменюк, який прибув в аеропорт Лісабона без робочої візи в березні, був відправлений у найближчий слідчий ізолятор після того, як відмовився сісти на рейс із Португалії. Кілька днів по тому він помер від задухи в центрі після того, як прикордонники надягли на нього наручники і побили, за словами португальських прокурорів, які заявили, що він став жертвою «нелюдського поводження». М. Дуарте, представник організації «Люди без кордонів» групи захисту інтересів мігрантів і шукачів притулку, сказав, що «громадський резонанс із приводу смерті І. Хоменюка може стати переломним моментом в обговоренні того, як поводяться з мігрантами в країні». Міністр закордонних справ України заявив, що уряд Португалії запропонував сім'ї І. Хоменюка компенсацію, розмір якої буде визначено омбудсменом

(Kwai, Isabella. Death of Detained Ukrainian Causes Uproar in Portugal = [Смерть затриманого українця викликала бурю обурення в Португалії] / I. Kwai // The New York Times. – New York, 2020. – 16.12. (<https://www.nytimes.com/2020/12/16/world/europe/portugal-ukrainian-death.html?searchResultPosition=1>)).

Кожне третє підприємство Польщі мало проблеми з персоналом через виїзди іммігрантів через пандемію. Про це повідомляє Національний банк Польщі. Дослідження показують, що частина працівників вирішила повернутися на батьківщину, а частина не хотіла виїжджати на роботу. Роботодавці не відчули масового відтоку персоналу, однак попит на працівників з України все ще високий. 73 % компаній усе ще хочуть вербувати іммігрантів. «Початкова паніка, спричинена появою коронавірусу в Польщі, спричинила від'їзд до 250 тис. робітників з України. Це було недовго, але мало значний вплив на ринок праці. На щастя, антикризові заходи запровадили положення, що дають змогу автоматично поновлювати візи для іноземних робітників на час епідемії та через два тижні після її закінчення. Як результат, ми маємо в країні до 500 тис. людей з України. Також постійно приходять нові працівники», – зазначає Кшиштоф Інґлот, президент кадрової служби. Варто зазначити, що 67 % компаній, в яких працюють іммігранти з України, не повідомляли про проблеми, пов'язані з нестачею робочої сили через збільшення виїздів за останні місяці. Однак це відчули решта 32 %. Експерти кажуть, що обмеження, пов'язані з

Covid-19, є перешкодою для людей з України, які вирішили виїхати на роботу. Після перетину кордону відбувається карантин, що спричиняє ускладнення, наприклад, з розміщенням на період його дії

(Duszczyk, Michał. Migracja z Ukrainy wyhamowała. Część firm ma problem = [Міграція з України сповільнилася. Деякі компанії мають проблеми] / M. Duszczyk // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 21.12. (<https://www.rp.pl/firmarpp/312219991-Migracja-z-Ukrainy-wyhamowala-Czesc-firm-ma-problem.html>)).

Медики з України та Білорусі скористаються ситуацією, щоб розпочати роботу в Польщі. Фельдшери та медсестри чекають черги. 180 лікарів-спеціалістів було найнято для роботи в Польщі столичним агентством Optimus Work. Медики скористаються більш простим шляхом нострифікації, передбаченим поправкою до деяких актів у зв'язку з протидією кризам, пов'язаним з Covid-19. Коли президент Польщі підпише поправку до деяких актів, щоб забезпечити медичний персонал в умовах пандемії, може бути ще більше людей. «Більшість лікарів приїжджають з України, 20 % – з Білорусі і 5 % – із Росії. Вони є представниками всіх спеціалізацій, обраних нашими 15 рекрутерами. Деякі вже провели перші переговори з медичними директорами відповідних лікарень. Перші лікарі, мабуть, вийдуть на роботу в січні», – каже Какпер Гассеніка-Бирцин, власник компанії Optimus Work. Наразі лікарі зі Сходу інтенсивно вивчають польську мову та готуються до переїзду..

(Kowalska, Karolina. Koronawirus: lekarze już przyjeżdżają ze Wschodu = [Коронавірус: Лікарі вже їдуть зі Сходу] / K. Kowalska // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 28.12. (<https://www.rp.pl/Lekarze-i-pielegniarki/312279947-Koronawirus-lekarze-juz-przyjezdzaja-ze-Wschodu.html>)).

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Верховна Рада України прийняла Державний бюджет на 2021 р. з дефіцитом 5,5 % ВВП. Коментуючи прийняття Держбюджету, Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що «цей документ є збалансованим і реалістичним для виконання». Він також зазначив, що схвалений бюджет створює можливості для розвитку країни

(Верховная Рада Украины приняла бюджет на 2021 год с дефицитом 5,5 проц. ВВП = [Верховна Рада України прийняла бюджет на 2021 рік з дефіцитом 5,5 % ВВП] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 16.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1216/c31519-9799688.html>)).

Верховна Рада України прийняла закон про держпідтримку проєктів зі значними інвестиціями, під якими маються на увазі капіталовкладення, які перевищують суму 20 млн євро. Схвалений документ спрямований на збільшення припливу інвестицій в Україну, створення нових робочих місць, стимулювання економічного розвитку регіонів та підвищення конкурентоспроможності української економіки. Держпідтримка може надаватися в таких формах, як податкові пільги, спеціальні умови оренди земельної ділянки під інвестпроєкт, забезпечення об'єктами суміжної інфраструктури шляхом її будівництва або реконструкції за рахунок

держави. Президент України В. Зеленський заявив, що «в наступному році одним із пріоритетних завдань країни буде захист прав інвесторів»

(Парламент України прийняв закон о господдержке проектов со значительными инвестициями = [Парламент України прийняв закон про держпідтримку проектів зі значними інвестиціями] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 18.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1218/c31520-9800678.html>)).

Нещодавно Мінфін України повідомив, що, за підсумками 11 місяців, видатки за загальним фондом державного бюджету були на 101 млрд грн меншими, ніж заплановані. Через роздутий навесні дефіцит бюджету сьогодні уряд фактично здійснює його прихований секвестр, зокрема – повністю зупинив фінансування низки важливих для держави програм. Це роблять у ручному режимі, на власний розсуд урядовців і, звісно, без згоди парламенту, який має виняткове право ухвалювати та змінювати Державний бюджет

(Крамар, Олександр. Несанкціонований секвестр: на кому уряд вирішив заощадити бюджетні кошти / О. Крамар // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 23.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25793/>)).

Українські депутати проголосували за відновлення повноважень антикорупційного відомства НАЗК, намагаючись отримати нові позики МВФ для боротьби з різким економічним спадом, спричиненим пандемією COVID-19. Очікується, що у 2020 р. економіка України скоротиться на 5 %. Раніше Конституційний Суд ухвалив рішення проти деяких законів про боротьбу з корупцією, він також позбавив повноважень НАЗК, яка відповідає за перевірку декларацій про майно. Рішення зупинило угоду МВФ на 5 млрд дол

(Ukraine parliament restores powers of anti-corruption agency in bid for foreign loans = [Парламент України відновлює повноваження антикорупційного відомства при пошуку іноземних позик] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 16.12. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-parliament-restores-powers-of-anti-corruption-agency-in-bid-for-foreign-loans-531188/>)).

В Україні почала працювати місія Міжнародного валютного фонду. Через пандемію коронавірусу переговори проходять в онлайн-форматі. Сторони обговорять основні економічні події цього року і виконання Києвом вимог зовнішніх кредиторів. Проблем у відносинах України з МВФ кілька. Одна з них – фонд звик надавати нові кредити, щоб Київ міг погасити борги за наявні кредити. «Поки ми бачимо позиційну гру. Реально фонд узяв паузу і тягне час», – говорить український економіст О. Куш «Ізвестиям». У МВФ вважають, що Україна не надто твердо дотримується неоліберального економічного курсу. Невдоволення кредиторів викликав бюджет на 2021 р. Обурення на Заході викликав також законопроект про локалізацію виробництва. Ще один камінь спотикання – боротьба з корупцією. «Експерти вважають, що МВФ не буде поспішати з новими траншами», – зауважує автор статті

(Кармазин, Игорь. В глубоком транше: для чего на Украине начала работать миссия МВФ = [У глибокому транші: для чого в Україні почала працювати місія МВФ] /

И. Кармазин // Известия. – Москва, 2020. – 24.12. (<https://iz.ru/1103680/igor-karmazin/v-glubokom-transhe-dlia-chego-na-ukraine-nachala-rabotat-missia-mvf>)).

ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ

Президент України В. Зеленський під час зустрічі з послами заявив, що продовження санкцій проти Росії є одним із завдань української державної політики. «На порядку денному – продовження санкцій і подальшої роботи над залученням Російської Федерації до юридичної відповідальності за порушення міжнародного права», – зазначив він. При цьому В. Зеленський додав, що головним зовнішньополітичним пріоритетом України є питання миру на Сході України

(Зеленський назвав антиросійські санкції однією із задач політики України = [Зеленський назвав антиросійські санкції одним із завдань політики України] // Известия. – Москва, 2020. – 17.12. (<https://iz.ru/1101176/2020-12-17/zelenskii-nazval-antirossiiskie-sankcii-odnoi-iz-zadach-politiki-ukrainy>)).

Європейський Союз продовжив економічні санкції проти Росії у відповідь на заходи щодо дестабілізації ситуації в Україні. ЄС ввів санкції щодо Росії у 2014 р., тривалість яких була прив'язана до повного виконання Мінських домовленостей, досягнутих «нормандської четвіркою» – Росією, Україною, Німеччиною та Францією. Оскільки цього не сталося і з урахуванням того, що повне виконання угод ще не завершено, Європейський Союз продовжив дію заходів до 31 липня. Розширені економічні санкції включають, крім іншого, експорт зброї і заборону імпорту, а також обмежують доступ Росії до певних технологій та послуг, які можуть бути використані для видобутку і розвідки нафти

(Virág, Farkas. Az EU meghosszabbította az Oroszország elleni, és kiszélesítette a Belarusz elleni szankciókat = [ЄС продовжив санкції проти Росії та розширив санкції проти Білорусі] / F. Virág // Index.hu. – Budapest, 2020. – 17.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/17/az_unio_meghosszabbította_az_oroszország_kiszelesítette_a_belarusz_elleni_szankciokat/)).

Рішення Ради ЄС про продовження економічних санкцій проти Росії ще на півроку було опубліковане в офіційному журналі ЄС. «Рішення набере чинності наступного дня після опублікування, – ідеться в документі. – Рішення діє до 31 липня 2021 року». Економічні санкції були введені на один рік 31 липня 2014 р. у відповідь на «дії Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні»

(ES sankcijos Rusijai pratėsiamos dar pusei metų = [Санкції ЄС проти Росії продовжені ще на півроку] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 18.12. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2020/12/18/news/es-sankcijos-rusijai-pratesiamos-dar-pusei-metu-17569992/>)).

Росія планує заборонити імпорт широкого спектру залізничної продукції з України. За інформацією газети «КоммерсантЪ», до списку санкційних товарів, введеного урядом у грудні 2018 р., пропонується додати залізничні колеса, осі і

заготовки, а також велике вагонне литво. Нині проти імпорту коліс виробництва українського «Інтерпайпу» діють загороджувальні мита, які повинні закінчитися в січні. На думку автора статті, заборона на імпорт продукції українського машинобудування призведе до нових стрибків цін на найбільш важливі дорогі деталі. Цей ефект посилиться прогнозованим дефіцитом деталей, призначених для масштабної програми ремонтів інноваційних вагонів у найближчі п'ять років

(Скорлыгина, Наталья. Нет литья от украинских вагонов = [Нема лиття від українських вагонів] / Н. Скорлыгина // Коммерсантъ. – Москва, 2020. – 23.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4626743>)).

ЕКОНОМІКА

Європейська бізнес асоціація (ЄБА) зафіксувала безпрецедентне від 2013 р. зниження настроїв інвесторів в Україні, і справа тут не лише у пандемії коронавірусу. Чим пояснюється такий песимізм – у матеріалі DW. Індекс інвестиційної привабливості України у другій половині року знизився до 2,40 балів з п'яти можливих. Такими стали результати нового експертного дослідження, проведеного ЄБА та юридичною фірмою «Василь Кісіль і Партнери». Згідно з результатами, 78 % опитаних ЄБА з-понад 101-го керівника найбільших міжнародних та українських компаній, які є членами цієї Асоціації, назвали інвестиційний клімат в Україні несприятливим. Опитані ЄБА менеджери вважають, що для поліпшення інвестклімату в Україні пріоритетними завданнями на наступний рік мають стати, серед іншого, перезавантаження судової системи, деолігархізація влади, розбудова ефективної та незалежної антикорупційної інфраструктури, скорочення бюрократії, зниження адміністративного та податкового тиску на бізнес та боротьба з контрабандою на митниці

(Савицький, Олександр. «На двієчку»: чому Україна скотилася у рейтингу інвестиційної привабливості / О. Савицький // Deutsche Welle. – Bonn, 2020. – 16.12. (<https://p.dw.com/p/3mnEP>)).

Дослідники Центру Разумкова, за результатами проведеного дослідження, повідомили, що «жителі України поставили два бали з п'яти можливих при оцінці економічної ситуації в країні». При цьому в минулому році ця оцінка дорівнювала 2,5 бали. «Порівняно з 2019 роком менше людей стали вірити, що країна може впоратися з проблемами, що виникли протягом найближчих років (19 % у поточному році проти 28 % – у минулому). Більше половини громадян переконані, що для цього буде потрібно набагато більше часу, ще 18 % вважають, що Україна не подолає існуючі труднощі (у 2019 р. частка таких респондентів становила 11 %)», – відзначили в публікації

(Жители Украины оценили экономическую ситуацию в стране на 2 балла из 5 = [Жителі України оцінили економічну ситуацію в країні на 2 бали із 5] // Известия. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://iz.ru/1100746/2020-12-16/zhiteli-ukrainy-otcenili-ekonomicheskuiu-situaciiu-v-strane-na-2-balla-iz-5>)).

Українська влада обіцяє до 2030 р. збільшити частку електричного громадського транспорту. Як відбувається реалізація цього задуму та що для цього потрібно – у матеріалі DW. «У рамках Національної транспортної стратегії до 2030 року Україна планує повністю замінити весь міський громадський транспорт на електричний і створити відповідну інфраструктуру для цього», – нещодавно заявив міністр інфраструктури В. Криклій. Щоправда, в самому офіційному документі прописана не настільки амбітна мета. Згідно зі стратегією, у 2030 р. передбачено доведення частки електротранспорту у внутрішньому сполученні до 75 %. Як підтвердила DW заступниця міністра інфраструктури Н. Форсюк, про повний перехід не йдеться – планується оновлення існуючого електротранспорту та певне збільшення його частки. DW розбиралася, як відбувається реалізація цього задуму та що цьому заважає. Наразі частка в перевезенні пасажирів трамваями і тролейбусами в містах України, які є основним електричним транспортом, становить близько 60 %, розповідає Н. Форсюк. «В Україні функціонує 43 підприємства міського електричного транспорту в 35 містах України, які забезпечують міські пасажироперевезення трамваями, тролейбусами та метрополітемом. Однак зношеність трамваїв та тролейбусів становить 60–85 %», – зауважила вона, додавши, що електробуси тільки починають з'являтися в українських містах. Повністю перейти на громадський електричний транспорт важко, зазначає Н. Форсюк. Одна з причин, як пояснила вона, полягає в значних інвестиціях в інфраструктуру – у першу чергу зарядні станції для електробусів

(Куницький, Олександр. Як Україна переходить на громадський електротранспорт / О. Куницький // Deutsche Welle. – Bonn, 2020. – 22.12. (<https://p.dw.com/p/3n7AT>)).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

У 2020 р. Україна збрала 65,4 млн т зернових і зернобобових культур, що на 13 % менше, ніж роком раніше. Глава Мінекономіки І. Петрашко заявив, що в поточному році головними причинами скорочення обсягу валового збору зерна стали нетипові погодні умови і обмеження, введені через пандемію коронавірусу. Одночасно міністр підкреслив, що «нинішній урожай у три рази перевищує потреби внутрішнього ринку, тому Україна зможе зберегти позиції великого експортера зернових»

(В 2020 году урожай зерновых в Украине сократился на 13 процентов = [У 2020 році урожай зернових в Україні скоротився на 13 %] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 16.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1216/c31519-9799687.html>)).

Україна збрала 65,4 млн т зернових та зернобобових культур у 2020 р., що на 13 % менше, ніж минулого року, повідомляє Міністерство економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства на своєму офіційному веб-сайті. Згідно з повідомленням міністерства, цього року Україна збрала 25,1 млн т пшениці, 29,8 млн т кукурудзи, 7,8 млн т ячменю та 13,1 млн т насіння соняшнику. «Цього року валовий збір зерна становив 65,4 млн т, що втричі перевищує потреби внутрішнього ринку, а також дає нам змогу утримувати лідируючі позиції в експорті сільськогосподарської

продукції», – заявив міністр економічного розвитку торгівлі та сільського господарства І. Петрашко. Міністр пояснив зниження врожаю сільськогосподарських культур нетиповими погодними умовами та обмеженнями, накладеними внаслідок пандемії COVID-19. Водночас він наголосив, що сільськогосподарське виробництво України продовжує залишатися прибутковим

(Ukraine harvests 65.4 mln tons of grain in 2020 = [Україна збрала 65,4 млн т зерна у 2020 році] // Xinhua. – Beijing, 2020. – 16.12. (http://www.xinhuanet.com/english/europe/2020-12/16/c_139592404.htm)).

АПК знову зі «своїм» міністерством та підтримкою від держави. Агропромисловий комплекс, провідна галузь України, яка на сьогодні забезпечує майже 45 % національного експорту, закінчує складний 2020 р. як з об'єктивними втратами, так і зі здобутками. Серед втрат – істотно нижчий, ніж у попередні роки, врожай зернових і зернобобових (65 млн т проти 75 млн т минулого року), зокрема, менші обсяги експортних культур – пшениці та кукурудзи. А також загальне падіння виробництва у січні–листопаді на 12 % – порівняно з аналогічним періодом минулого року. Зате у новий рік галузь вступає знову зі своїм окремим Міністерством аграрної політики та продовольства, новим міністром та державною підтримкою загальним обсягом 4,5 млрд грн

(Нечипоренко, Марина. 2020 рік українських аграріїв: неврожай, скандали, пільги та новий міністр / М. Нечипоренко // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 23.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25794/>)).

ПРОБЛЕМИ ЧАЕС

Міністр охорони навколишнього середовища і природних ресурсів України Р. Абрамовський під час візиту в зону відчуження заявив, що «завдяки зусиллям уряду та сприянню міжнародних партнерів Україна досягла значних успіхів у реалізації проєктів зі зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворенні старої захисної споруди, зведеної над четвертим енергоблоком станції, в екологічно безпечну систему». «Нам вдалося побудувати новий безпечний конфайнмент – захисну арку, яка на 100 років захистить людство від негативного впливу зруйнованого 4-го енергоблоку на життя, здоров'я людей та навколишнє середовище», – заявив Р. Абрамовський

(Україна достигла успехов в преобразовании защитного сооружения над ЧАЭС в экологически безопасную систему = [Україна досягла успіхів у перетворенні захисної споруди над ЧАЭС в екологічно безпечну систему] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 16.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1216/c31519-9799564.html>)).

Незважаючи на значну шкоду екосистемі зони відчуження, біорізноманіття району швидко зростало за останні три десятиліття. Рідкісні види, такі як рись та вразливі європейські зубри, знову відродились. У білоруській частині зони відчуження дослідники виявили, що популяція кабанів, лосів та косуль зростала протягом 10 років після катастрофи. Також спостерігалось збільшення вовків у сім

разів. Популяція диких кабанів також зросла в зоні відчуження. «Чисельність вовків у сім разів більша, ймовірно, через набагато нижчий мисливський тиск у зоні відчуження Чорнобиля», – говорить Д. Сміт з Університету Портсмута, який проводив дослідження дикої природи в цьому районі разом з Н. Бересфордом з британського Центру екології та гідрології. «Наші дослідження виявили євразійську рись, бурого ведмеда, чорних лелек та європейських зубрів. Українські та білоруські дослідники зафіксували в зоні сотні видів рослин і тварин, у тому числі понад 60 [рідкісних] видів», – пояснює Н. Бересфорд. Такі види, як кінь Пржевальського, навмисно були випущені в цю місцевість як частина природоохоронних заходів. Досі невідомо, наскільки ці тварини здорові, і багато вчених стурбовані тим, що ці види все ще будуть страждати від наслідків радіаційного опромінення. Наразі зібрати достатньо даних для моніторингу фактично неможливо

(Chernobyl: why the nuclear disaster was an accidental environmental success = [Чорнобиль: чому ядерна катастрофа стала випадковим екологічним успіхом] // Euronews. – Paris, 2020. – 19.12. (<https://www.euronews.com/living/2020/12/19/chernobyl-why-the-nuclear-disaster-was-an-environmental-success>)).

Україна подала офіційний запит на включення Чорнобиля до Списку світової спадщини ЮНЕСКО. Мета – підтримувати територію в такому ж стані, як і після аварії четвертого блоку атомної електростанції в 1986 р. «Надання Чорнобилю статусу об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО дасть змогу перетворити зону відчуження на “пам'ятку”, яка нагадуватиме людям про попередження аналогічних катастроф у майбутньому», – сказав О. Ткаченко, міністр культури та інформаційної політики України. У 2019 р. зону відчуження відвідали 124 тис. туристів, у тому числі 100 тис. із-за кордону. Це місце привернуло увагу туристів особливо після прем'єри міні-серіалу НВО під назвою «Чорнобиль»

(Marszałkowski, Mariusz. Czy Czarnobyl stanie się światowym dziedzictwem UNESCO? = [Чи стане Чорнобиль світовою спадщиною ЮНЕСКО?] / M. Marszałkowski // Biznes Alert. – Warszawa, 2020. – 20.12. (<https://biznesalert.pl/ukraina-czarnobyl-unesco-atom-onz-turystyka/>)).

ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ

Ціни на газ в Україні знову зростуть: «Нафтогаз України» із січня підвищить ціни на природний газ для населення на 14 %. Українська газова компанія встановила ціну за кубометр газу на рівні 7,22 грн замість нинішніх 6,33. Компанія виправдовувала зростання цін, з одного боку, сезонними факторами, а з іншого – зростанням оптових цін на природний газ

(György, Vöb. Januárban újból nő a gáz ára Ukrajnában = [У січні ціни на газ в Україні знову зростуть] / V. György // Index.hu. – Budapest, 2020. – 28.12. (https://index.hu/gazdasag/2020/12/28/naftogaz_ukrajini_aremeles_foldgaz_lakossagi_fogyasztok/)).

Доктор А. Сабадус у статті звертає увагу на проблеми газового сектора, з якими нині стикаються країни від України на півночі до Балкан і Туреччини на півдні.

Перша проблема пов'язана з досягненням цільових показників нульових чистих викидів. Найбільш імовірна альтернатива – природний газ. Друга проблема полягає в тому, як отримати доступ до величезної кількості різноманітного імпорту газу в південних країнах, таких як Греція і Туреччина, і відправити їх на північ, щоб дістатися до всього регіону. Вирішення цього питання, на думку автора статті, також допоможе вирішити третю проблему, пов'язану зі зберіганням газу. Україна з її 30 млрд куб. м сховищ могла б запропонувати ці складські площі. Україна вже стала європейським центром зберігання газу у 2020 р., коли кількість компаній-нерезидентів, в основному з Центральної і Західної Європи, зросла до 81 в порівнянні з сімома у 2018 р. Це призводить до четвертої проблеми, яка пов'язана із забезпеченням транзитного коридору, який не тільки буде сприяти гнучкості потоків, а й дасть можливість країнам отримувати або зберігати транзитні доходи. «Єдина інфраструктура, яка може сприяти ринковій інтеграції та задовольнити інтереси окремих країн – це Трансбалканський трубопровід. Це може допомогти Україні, Молдові, Румунії та Болгарії повернути такі необхідні доходи від транзиту», – зауважує автор

(Sabadus, Aura. Why East European gas markets should integrate = [Чому східноєвропейські ринки газу повинні інтегруватися] / A. Sabadus // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 17.12. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-east-european-gas-markets-should-integrate/>)).

У США немає інструментів, щоб зупинити будівництво «Північного потоку-2» від Росії до Європи. Так вважає болгарський політолог Н. Дюлгеров. «Американці безсилі, бо не можуть запропонувати альтернативу», – додав Н. Дюлгеров. Він уточнив, що Болгарія прагне до мирних і передбачуваних відносин з Росією, але США намагаються посилити напруженість між Москвою та Софією. Північний потік-2 передбачає будівництво двох труб загальною потужністю 55 млрд куб. м на рік від узбережжя Росії через Балтію. США виступають проти проекту, активно рекламуючи свій скраплений природний газ у ЄС, Україні та ряді європейських країн. У грудні 2019 р. США ввели санкції проти проекту, вимагаючи від будівельних компаній негайно припинити будівництво. Швейцарські союзники майже відразу оголосили про припинення прокладки труб

(Богданова, Милена. Причината за безсиліето на САЩ пред „Северен поток“ = [Причина безсилля США перед «Північним потоком»] / М. Богданова // Факти. – Sofia, 2020. – 20.12. (<https://fakti.bg/world/538593-prichinata-za-bezsilieto-na-sasht-pred-severen-potok>)).

«Газпром» замовив додаткову потужність порівняно з тією, яку він зобов'язаний використовувати згідно з тимчасовою угодою про умови постачання через українську територію, укладеною наприкінці 2019 р. Росіяни мали відправити через Україну щонайменше 60 млрд куб. м. у 2020 р. і 45 млрд куб. м щороку до 2024 р. включно. Ще однією російською альтернативою є газопровід «Турецький потік», філія якого в Сербії вже заповнюється газом і, як очікується, розпочне регулярні поставки в новому році. Газопровід через Туреччину до Європи дасть можливість росіянам обмежити поставки через Україну на Балкани. Проект рухається вперед.

Ділянка до Сербії починає перекачувати газ, але сербсько-болгарська затримується, тому наразі «Турецький потік» дозволить припинити постачання газу до Сербії (2,135 млрд кубометрів у 2019 р.) через Україну та перенаправити на турецький маршрут. Також невідомо, як санкції США вплинуть на нього

(Jakóbiak, Wojciech. Gazprom bez Nord Stream 2 jest nadal skazany na Ukrainę = [«Газпром» без «Північного потоку-2» все ще приречений на Україну] / W. Jakóbiak // Biznes Alert. – Warszawa, 2020. – 21.12. (<https://biznesalert.pl/gazprom-nord-stream-2-rezerwacja-gazociagi-ukraina-turkish-stream-energetyka-gaz/>)).

У статті російського видання автор звертає увагу на те, що «на тлі відновлення попиту на газ у Європі “Газпром” нарощує обсяги додаткового бронювання транзитних потужностей через Україну, які оплачуються за підвищеним коефіцієнтом». Так, у січні 2021 р. компанія забронювала додатково 41,2 млн кубометрів на добу за основним транзитним ужгородським коридором Суджа – Ужгород, що обійдеться монополії в додаткові 42 млн дол. Директор з досліджень Yugon Consulting М. Белова зазначає, що, «згідно з умовами чинного транзитного контракту, при бронюванні додаткових потужностей української ГТС на місяць вперед вартість послуг буде на 20 % вище базової»

(Дятел, Татьяна. Украина зарабатывает на отсутствии «Северного потока 2» = [Україна заробляє на відсутності «Північного потоку-2»] / Т. Дятел // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 22.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4626762>)).

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

В Україні поступово модернізують військову техніку та створюють нові взірці озброєння. Деякі з них проходять випробування, а деякі вже довели свою ефективність і можуть розроблятися для оснащення української армії

(Що нового розробили для оборони України // Міст. – Торонто, 2020. – 23.12. (<http://meest-online.com/ukraine/vijsko/scho-novo-ho-rozrobily-dlya-oborony-ukrajiny/>)).

Агентство «Думська», посилаючись на джерело в Міністерстві оборони України, повідомило, що судно радіоелектронної розвідки, що тестується нині, буде називатися «Сімферополь». На честь столиці Автономної Республіки Крим, окупованої Російською Федерацією. Середнє електронне розвідувальне судно «Сімферополь» було побудовано в рамках проєкту «Лагуна» для Військово-морських сил України (ВМСУ). Судно побудовано на базі незавершеного морозильного траулера проєкту 503ЕМ, що перебуває в розпорядженні суднобудівного заводу ПрАТ «Кузня на Рибальському» в Києві. Придбання корпусу та фінансування його завершення в новій, військовій ролі є частиною «Державної оборонної програми розвитку озброєння та військової техніки до 2020 року»

(Grotnik, Tomasz. Ukraina nazwała nowy okręt na cześć okupowanego miasta = [Україна назвала новий корабель на честь окупованого міста] / Т. Grotnik // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2020. – 28.12. (<https://www.rp.pl/RADAR-Swiat/312289955-Ukraina-nazwala-nowy-okret-na-czesc-okupowanego-miasta.html>)).

Сергій Кривонос, заступник секретаря Ради з національної безпеки й оборони, запропонував закріпити в законі можливість для призовників проходити строкову службу не в армії, а в батальйонах територіальної оборони без відриву від місця проживання. За його словами, зараз використання строкової служби в Збройних силах – це переважно «служба рабів»

(Строкову службу можна буде проходити в теробороні // Міст. – Торонто, 2020. – 30.12. (<http://meest-online.com/ukraine/vijsko/strokovu-sluzhbu-prohodyty-v-teroboroni/>)).

Інтерв'ю з генералом-полковником Олександром Сирським – командувачем найбільшого з видів Збройних сил України – Сухопутних військ. Він висловився про ставлення керівництва держави до ЗСУ, необхідність керованості військ, висновки з азербайджансько-вірменського конфлікту, плани переозброєння, перехід на стандарти НАТО

(Олександр Сирський: «Без автоматизованої системи управління військами результату не досягти» // Міст. – Торонто, 2020. – 30.12. (<http://meest-online.com/interview/oleksandr-syrskij-bez-avtomatyzovanoji-systemy-upravlinnya-vijskamy-rezultatu-ne-dosyahty/>)).

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ТА ЗЛОЧИННІСТЮ

Порівняно велика різниця між цінами на тютюнові вироби в Україні та Угорщині – а також у Польщі, Румунії та Словаччині – давно спокушала одиноких злочинців та злочинні організації переправляти дим через український кордон. Незаконні дії, пов'язані з контрабандою цигарок, також значно посилюються внаслідок початку війни на Сході України, оскільки збройний конфлікт призвів до економічної кризи в країні, що призвело до серйозного безробіття. Таким чином, для багатьох, особливо для тих, хто живе біля кордону, торгівля сигаретами також є джерелом засобів для існування. Згідно з повідомленнями ЗМІ, контрабанда сигарет має так звану пірамідну систему, яка допомагає класифікувати форми контрабанди. Внизу піраміди перебувають «робітники», які контрабандно перекидають цигарки по всій країні, і їх позначення залежить від того, де вони «працюють». За ними слідує наземні контрабандисти, тобто «олені» або «верблюди», які зазвичай перетинають зелений кордон групами і здатні перевезти до 100–150 коробок цигарок на особу та зрідка – за раз. Набагато небезпечнішою формою контрабанди є «бобри», які привозять цигарки в країну призначення через прикордонні річки

(Piramisrendszerben épül fel az ukrán cigarettacsempész-hálózat = [Українська мережа контрабанди цигарок будується за пірамідною системою] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2020. – 17.12. (<https://magyarnemzet.hu/belfold/cigarettacsempesz-piramisrendszer-9114134/>)).

Дорадчий орган Ради Європи з питань конституційного права, який надає висновки про відповідність законів європейським стандартам і цінностям – Венеційська комісія – проаналізувала запит Президента України Володимира Зеленського щодо визнання Конституційним Судом України неконституційним

покарання за декларування статків. Зокрема, комісія дійшла висновку, що це рішення «не має чіткої аргументації та твердої основи в міжнародному праві й, можливо, заплямоване серйозною процедурною помилкою – невирішеним питанням про конфлікт інтересів деяких суддів»

(Голод, Ігор. Україна не отримала в РЄ чіткого рецепту подолання кризи / І. Голод // Міст. – Торонто, 2020. – 16.12. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/ukrajina-ne-otrymala-v-re-chitkoho-retseptu-podolannya-kryzy/>)).

РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Державна прокуратура України звинуватила колишню народну депутатку, журналістку і політичну активістку Тетяну Чорновіл в умисному вбивстві. Автор звертає увагу на те, що багато хто розглядає висунуті проти неї звинувачення як спробу повернути до суду весь протестний рух і підірвати довіру до зусиль країни щодо позбавлення від багатовікового російського панування. Автор статті вважає, що «звинувачення проти Т. Чорновіл – це набагато більше, ніж одиначна справа, порушена проти окремого лідера протесту. Це переслідування загрожує майбутньому України, створюючи відчуття моральної рівності між тими, хто бореться за тендітну демократію і незалежність своєї країни, і силами, які підтримують авторитарне насильство, корупцію і панування Росії. Іншими словами, це ризикує віддати під суд саму Україну», – зауважує автор

(Karatnycky, Adrian. Ukraine on trial = [Україна під судом] / А. Karatnycky // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 21.12. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraine-on-trial/>)).

Голову Конституційного Суду України О. Тупицького підозрюють у підкупі свідка та введенні суду в оману завідомо неправдивими показаннями свідка, заявили в Генеральній прокуратурі. Зі свого боку, речниця прес-служби Генеральної прокуратури М. Хоменко заявила журналістам: «Наразі пану Тупицькому інкримінують тяжкий злочин, і попереднє затримання не планується». Також у прокуратурі повідомили, що направили клопотання Президенту України В. Зеленському «про усунення О. Тупицького з посади судді Конституційного Суду на два місяці»

(Ukrainos KT pirmininkas įtariamą liudytoją papirkimu = [Голова КС України підозрюється у підкупі свідка] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2020. – 28.12. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/marga-planeta/2020/12/28/news/karantino-metu-gimusi-ideja-sukurti-zaidima-apie-covid-19-suzavejo-tukstancius-zmoniu-17620695/>)).

Міністерство юстиції США запросило інформацію про діяльність сина обраного президента США Джо Байдена Хантера у понад 20 різних компаніях і організаціях, зокрема, в українській компанії Burisma. Чинний президент США Дональд Трамп неодноразово закликав з'ясувати, яким чином молодший Байден отримав високу посаду в правлінні компанії Burisma – однієї з найбільших приватних газодобувних компаній України

(Мін'юст США зацікавився роботою сина Байдена в українській компанії // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 16.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25743/>)).

Міжнародний кримінальний суд може відкрити представництво свого прокурора в Україні для розслідування військових злочинів у Криму та ОРДЛО (особливі райони Донецької і Луганської областей). Заступник Генерального прокурора України Г. Мамедов повідомив, що це спростить збір доказів на українських територіях. Рішення про відкриття повноцінного розслідування Гаага може прийняти протягом року. «Після відкриття розслідування починається досудова стадія, і Офіс прокурора досліджуватиме конкретні справи і епізоди», – пояснив Г. Мамедов

(Международный суд (МУС), возможно, откроет представительство в Киеве = [Міжнародний суд (МУС), можливо, відкриє представництво в Києві] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 19.12. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/31008767.html>)).

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Олександр Ткаченко, міністр культури України, запропонував запровадити в грудні двотижневий локдаун, прив'язаний до Новорічних свят, та відмовитися від масових заходів на Різдво та Новий рік. Однак місцева влада в Україні вже звикла не коритися центральній, тож вирішила, що проігнорує таке рішення уряду, якщо його приймуть

(Клен, Євген. Локдаун в Україні вирішили запровадити після Різдва / Є. Клен // Міст. – Торонто, 2020. – 16.12. (<http://meest-online.com/ukraine/celebration/lokdaun-v-ukrajini-vyrishyly-zaprovadyty-pislya-rizdva/>)).

Звідки взялися і який масштаб мають антивакцинальні настрої в Україні, а також чому українці бояться вакцин, розбиралася BBC News Україна

(Вакцинація: чому українці бояться щеплень? // Українська газета. – Рим, 2020. – 16.12. (<https://www.gazetaukrainska.com/світ/життя/вакцинація-чому-українці-бояться-щеп/>)).

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль повідомив, що «у 2021 році Україна витратить на медицину майже 160 млрд грн, що стане найвищим показником за всю історію країни». Глава уряду зазначив, що, порівняно з поточним роком, витрати на медицину виростуть майже на чверть, а порівнянні з 2019 роком – на понад 60 %. Д. Шмигаль також вказав на те, що розширення фінансування дасть змогу підняти зарплати українським медикам на 30 %. До того ж керівництво країни планує дооснастити 210 приймальних відділень опорних лікарень і закупити майже 450 машин швидкої допомоги

(В 2021 году Украина потратит на медицину рекордные 160 млрд гривен = [У 2021 році Україна витратить на медицину рекордні 160 млрд гривень] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 17.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1217/c31519-9800327.html>)).

В Україні коронавірус погіршує ситуацію людей з ВІЛ. Але вони протидіють цьому освітньою роботою та програмами консультування. А. Агаджанов – гей, ВІЛ-позитивний – консультує інших інфікованих людей у Києві. «Як і в усіх пострадянських країнах, тут існує багато забобонів проти ВІЛ та СНІДу», – говорить він. Ви можете придбати безкоштовний швидкий тест на ВІЛ у магазині П. Бойка в Києві. Цим бізнесмен хоче зруйнувати забобони та посприяти роз'ясненню. Ніде в Європі, за винятком Росії, рівень ВІЛ-інфекції не вищий, ніж в Україні, і він продовжує зростати з початку Кримської війни. Близько 240 тис. людей живуть з ВІЛ у східноєвропейській країні, що відповідає приблизно 1,1 % дорослого населення

(Kuner, Lisa. Ohne Angst zum Arzt = [Ідіть до лікаря без страху] / L. Kuner // Der Tagesspiegel. – Berlin, 2020. – 17.12. (<https://www.tagesspiegel.de/gesellschaft/queerspiegel/hiv-in-der-ukrainischen-lgbt-community-ohne-angst-zum-arzt/26729722.html>)).

Україна витратить на медицину рекордний рівень ресурсів – майже 160 млрд грн у 2021 р., заявив Прем'єр-міністр Д. Шмигаль у своєму офіційному телеграм-каналі. «Основне збільшення витрат припадає на медицину та освіту. У 2021 р. Україна матиме рекордні витрати на медицину – майже 160 млрд. грн, що на 30 млрд грн більше, ніж цього року, і майже на 65 млрд більше, ніж у 2019 р. Через два роки фінансування медицини зросте більш ніж на 60 %», – сказав Д. Шмигаль. Він також зазначив, що розширення фінансування медицини підніме зарплату українським лікарям на 30 % у 2021 р. Крім того, керівництво країни планує обладнати 210 приймальних відділень лікарень та придбати майже 450 машин швидкої допомоги

(Ukraine to spend record high of funds on medicine in 2021: PM = [Україна витратить рекордно великі кошти на медицину у 2021 р.] // Xinhua. – Beijing, 2020. – 17.12. (http://www.xinhuanet.com/english/2020-12/17/c_139595172.htm)).

Перші дози вакцини проти COVID-19 можуть надійти в Україну в лютому 2021 р., заявив Прем'єр-міністр Д. Шмигаль. Міністр охорони здоров'я М. Степанов заявив, що уряд сподівається отримати в березні першу партію з восьми мільйонів доз вакцин у рамках глобальної програми COVAX, яка створена для надання вакцин проти COVID-19 біднішим країнам

(Ukraine PM says first COVID-19 vaccines expected in Feb = [Прем'єр-міністр України заявив, що перші вакцини проти COVID-19 очікуються в лютому] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 18.12. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-pm-says-first-covid-19-vaccines-expected-in-feb-532579/>)).

Президент України В. Зеленський вважає, що неможливо пояснити своїм співгромадянам, чому країна наразі не може скористатися вакцинацією від вірусу. На сьогодні країна не може скористатись американською вакциною. Прем'єр-міністр

України Д. Шмигаль заявив у Верховній Раді, що Київ веде переговори з усіма світовими виробниками вакцини

(Богданова , Милена. Държава не може да купи нито руска, нито американска вакцина = [Країна не може придбати ні російську, ні американську вакцину] / М. Богданова // Факти. – Sofia, 2020. – 20.12. (<https://fakti.bg/world/538534-darjava-ne-moje-da-kupi-nito-ruska-nito-amerikanska-vaksina>)).

За даними Міністерства охорони здоров'я, 19 грудня в Україні було зареєстровано понад 8000 коронавірусних інфекцій. В Україні з населенням майже 42 млн чоловік на сьогодні інфіковано 964 тис. осіб і майже 581 тис. чоловік одужали. У столиці кількість хворих Covid-19 перевищило 100 тис.

(Ukrajna: közelít az egymillióhoz a fertőzöttek száma = [Україна: кількість заражених наближається до одного мільйона] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 20.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/20/koronavirus_ukrajna_jarvany/)).

Вакцинація населення України, покликана зупинити бурхливе зростання кількості хворих на COVID-19, зривається. Президент країни В. Зеленський визнав, що отримання західних вакцин відкладається на невизначений час. Глава українського уряду Д. Шмигаль повідомив депутатам, що «основним завданням плану вакцинації проти COVID-19 є охоплення 50 % населення України – майже 21 млн осіб». Перша велика поставка, яка дасть змогу зробити щеплення 4 млн українців, буде зроблена в березні в рамках міжнародної програми COVAX, запущеної Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Розраховуючи покрити гостру нестачу вакцини, український уряд веде переговори як безпосередньо з компаніями-виробниками вакцин, так і з керівництвом держав, де такі вакцини вже законтрактовані. «Ми проводимо переговори на рівні керівників компаній з виробництва вакцин, крім російських», – заявив Д. Шмигаль

(Строкань, Сергей. Украина и хочется, и не колется = [Україні і хочеться, і не колется] / С. Строкань // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 21.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4624938>)).

Інститут молекулярної біології і генетики Національної академії наук України повідомив, що «українські вчені розробили тест полімеразної ланцюгової реакції (ПЛР), який може виявити наявність трьох вірусів в організмі». Тест здатний одночасно виявляти COVID-19 і штами А і В вірусу грипу. Такий комбінований тест займає близько шести годин. Тим часом учені працюють над розробкою ще одного тесту, який зможе виявити п'ять вірусів, а також риновіруси і кір

(EU calls on member states to reopen transport links to UK = [ЄС закликає країн-членів відновити транспортне сполучення з Великобританією] // China daily. – Beijing, 2020. – 22.12. (<https://www.chinadailyhk.com/article/153020#EU-calls-on-member-states-to-reopen-transport-links-to-UK>)).

Міністерство охорони здоров'я України схвалило план імунізації населення. План розробили фахівці Центру громадського здоров'я спільно з експертами Всесвітньої організації охорони здоров'я та Дитячого фонду ООН. Документ передбачає чотири етапи вакцинації населення України. У першу чергу планується вакцинувати людей, які піддаються найбільшому ризику інфікування COVID-19 або грають важливу роль у боротьбі з пандемією. При цьому план імунізації буде оновлюватися кожні два тижні, виходячи з епідеміологічної ситуації, новітніх даних про вакцини і доступності цих препаратів

(В 2021–2022 годах Украина планирует вакцинировать от COVID-19 около 50 проц. населения = [У 2021-2022 роках Україна планує вакцинувати від COVID-19 близько 50 % населення] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2020. – 23.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1223/c31519-9802066.html>)).

Уряд України просить Верховну Раду України збільшити розмір штрафів, які можуть бути накладені за порушення карантину до 18500 грн. На сьогодні постановою Верховної Ради від 17 грудня може бути накладено штраф у розмірі від 3400 до 5100 грн за недотримання правил карантину

(György, Vöő. Ukrajnában emelnék a karanténbírság összegét = [Український уряд пропонує збільшити розмір карантинного штрафу] / V. György // Index.hu. – Budapest, 2020. – 23.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/23/ukrajna_karanten_koronavirus/)).

Кількість людей, заражених коронавірусом з початку епідемії в Україні, на сьогодні перевищила 1 млн, заявив міністр охорони здоров'я М. Степанов. З них 17 395 людей померли, а 631 435 одужали. За словами М. Степанова, за останні 24 години було проведено 42 132 тести ПЛР, з них 11 490 – позитивні

(Пауновски, Георги. Коронавирусът по света: Китай спира въздушните връзки с Великобритания = [Коронавірус у всьому світі: Китай припиняє повітряні зв'язки з Великобританією] / Г. Пауновски // Дневник. – София, 2020. – 24.12. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2020/12/24/4156884_koronavirusut_po_sveta_kitai_spira_vuzdush_nite_vruzki/)).

В Україні підрахунки підтверджених випадків коронавірусу перевищили 1 млн. Українська служба охорони здоров'я повідомила про 11 490 нових випадків зараження, що призвело до загальної кількості в країні 1 001 132. Україна також повідомила про 17 395 смертей у результаті пандемії. Швидке зростання випадків зараження вірусом в Україні розпочалося у вересні та створило напругу в системі охорони здоров'я країни

(The Latest: China will suspend flights to and from the UK = [Останнє: Китай припинить рейси до Великобританії та назад] // Independent. – London, 2020. – 24.12. (<https://www.independent.co.uk/news/the-latest-china-will-suspend-flights-to-and-from-the-uk-foreign-ministry-coronavirus-uk-covid19-countries-b1778536.html>)).

Л. Сільвандер, представник України в UNICEF, сказала, що система охорони здоров'я України «відчуває виняткове навантаження». За даними UNICEF, тільки близько третини з 63 680 ліжок, доступних для пацієнтів з коронавірусом, були вільні, але це занадто мало для нових випадків. Щоб уникнути повної економічної ізоляції, уряд зосередив увагу на збільшенні кількості лікарняних ліжок. Завкафедрою економіки охорони здоров'я Київської школи економіки П. Ковтонюк вважає, що це «небезпечна стратегія». «Це не необмежений ресурс, і кількість ліжок не означає, що завжди є реальна допомога там, де вона найбільше потрібна». Інша проблема – «величезна потреба» в кисні і більш кваліфікованому персоналі. «Саме медсестри і помічники медсестер повинні нести основний тягар вірусу Covid», – сказала Л. Сільвандер. За її словами, Україна перевіряє найнижчу кількість людей на душу населення на вірус у Європі. За словами П. Ковтонюка, влада зазвичай реєструє тільки тих, хто вже явно хворий

(Choursina, Kateryna. Ukraine's Coronavirus Cases Exceed 1 Million = [Кількість випадків коронавірусу в Україні перевищила 1 млн] / K. Choursina // Bloomberg. – New York, 2020. – 24.12. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-12-24/ukraine-s-coronavirus-cases-exceed-one-million>)).

Кількість випадків коронавірусу в Україні перевищила 1 млн. Система охорони здоров'я України з усіх сил намагається стримати передсвятковий сплеск хвороби. Незважаючи на мобілізацію ресурсів, включаючи створення спеціальних палат і перепідготовку медичних працівників для лікування пацієнтів з Covid-19, лікарні ризикують опинитися переповненими. Уряд Президента В. Зеленського намагається пройти тонку грань між боротьбою з вірусом без повторення економічних збитків, завданих суворою весняною ізоляцією

(France allows Pfizer-BioNTech COVID-19 vaccine = [Франція дозволила Pfizer-BioNTech вакцину проти COVID-19] // China daily. – Beijing, 2020. – 24.12. (<https://www.chinadailyhk.com/article/153262#France-allows-Pfizer-BioNTech-COVID-19-vaccine>)).

Кількість випадків коронавірусу в Україні перевищила мільйон, оскільки система охорони здоров'я в пострадянській країні намагається стримувати передсвятковий сплеск інфекцій. Міністерство охорони здоров'я зареєструвало 11 490 нових випадків вірусу, що в цілому становило 1 001 132

(Ukraine virus cases top 1m = [Випадки вірусів в Україні мон 1м] // The News. – Islamabad, 2020. – 25.12. (<https://www.thenews.com.pk/print/763824-ukraine-virus-cases-top-1m>)).

Київ веде переговори з виробниками вакцин. Україна запропонує виробникам вакцин проти коронавірусу свої послуги з транспортування їх до різних країн з найбільшим ринком збуту. Про це заявив М. Радучький із партії «Слуга народу». Він підкреслив, що, відповідно до угоди, яку уряд підписав у рамках міжнародної ініціативи SOVAX, Україні це потрібно. М. Радучький додав, що уряд готує пропозицію для таких виробників, як Pfizer, BioNTech та AstraZeneca

використовувати послуги України. Раніше М. Радущкий заявив, що, згідно з рекомендацією ВООЗ щодо позитивного результату в боротьбі з епідемією COVID-19, наступного року потрібно буде вакцинувати майже половину населення

(Атанасова, Марія. Україна ще превозва ваксините с най-големия товарен самолет в света = [Україна транспортуватиме вакцини найбільшим вантажним літаком у світі] / М. Атанасова // Факти. – Sofia, 2020. – 25.12. (<https://fakti.bg/world/539707-ukraina-shte-prevozva-vaksinite-s-nai-golemia-tovaren-samolet-v-sveta>)).

Міністр охорони здоров'я України Максим Степанов заявив, що, незважаючи на зменшення кількості нових випадків захворювання на COVID-19, міністерство не рекомендує скасовувати або переносити строгий карантин з 8 січня до 24 січня 2021 р. «Введення суворого карантину з 8 січня по 24 січня необхідне для розвантаження медичної системи. На додаток до прогнозованого збільшення кількості випадків COVID-19 після Новорічних свят ми також спостерігаємо сезонне зростання грипу, починаючи з кінця січня та в лютому... Тому для нас дуже важливо підійти до цього етапу з мінімальною кількістю пацієнтів із COVID-19, щоб наша медична система працювала», – сказав М. Степанов. Він наголосив, що значне падіння кількості випадків коронавірусу є результатом введених в Україні протиепідемічних заходів, включаючи карантин «вихідного дня». Однак ця кількість може зрости через постійне порушення цих правил під час святкування Нового року

(Ukraine not to abolish strict quarantine in January = [Україна не скасовує суворий карантин у січні] // Xinhua. – Beijing, 2020. – 28.12. (http://www.xinhuanet.com/english/2020-12/28/c_139624785.htm)).

Уже два місяці в проросійських медіа України триває справжня істерія під умовною назвою Sputnik-5. Підконтрольні Віктору Медведчуку, куму президента Російської Федерації (РФ) і лідеру проросійської партії «Опозиційна платформа – За життя» (ОПЗЖ), телеканали щодня транслюють істеричні виступи різноманітних «експертів», котрі не втомлюються повторювати, що влада України «оголосила геноцид» своєму населенню, позаяк не погоджується купувати розроблену в РФ вакцину проти коронавірусу Sputnik-5

(Берчак, Ігор. Кремль вирішив застосувати проти України «біологічну» зброю / І. Берчак // Міст. – Торонто, 2020. – 17.12. (<http://meest-online.com/world/russia/kreml-vyrishyv-zastosuvaty-proty-ukrajinu-biologichnu-zbroyu/>)).

Коронавірусом перехворіли й ті, чиє здоров'я пильнують найдбайливіше. Не оминув коронавірус і Президента України Володимира Зеленського. Але його випередив Петро Порошенко, попередник на посаді глави держави. Теперішній український лідер долав недугу в окремій палаті лікарні «Феофанія», обладнаній спецв'язком і всім необхідним для відеоконференцій. Із лікарні записував відеоблоги, запевняючи, що почувається добре. Натомість в Україні захворіли також спікер Верховної Ради Дмитро Разумков, експрем'єр і лідер парламентської фракції

«Батьківщини» Юлія Тимошенко. А також міські голови Львова й Одеси – Андрій Садовий і Геннадій Труханов відповідно

(Голод, Ігор. *Найвідоміші жертви коронавірусу / І. Голод // Міст. – Торонто, 2020. – 29.12. (<http://meest-online.com/world/najvidomishi-zhertvy-koronavirusu/>)*).

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЇ

Учені попереджають про загрозу ядерного забруднення від робіт на гігантському водному шляху Е40, що з'єднує Балтію з Чорним морем. Річка, що проходить повз Чорнобильський ядерний реактор, викопується на днопоглиблювальних роботах, щоб створити внутрішній судноплавний шлях, який потенційно може відновити радіоактивний мул від катастрофи 1986 р., який може забруднити питну воду для 8 млн людей в Україні, попередили вчені та природоохоронці. Днопоглиблювальні роботи на Прип'яті розпочались у липні і є частиною міжнародного проєкту створення водного шляху Е40 довжиною 2000 км (1240 миль), що з'єднує Балтійське та Чорне моря, проходячи через Польщу, Білорусь та Україну. Річка вже заглиблена як мінімум у семи різних місцях, п'ять із яких перебувають в радіусі 10 км від реактора. Е40 пролягав би від Гданська в Польщі, через південь Білорусі до Херсона в Україні. Це був би найдовший водний шлях Європи, який у 25 разів перевищував довжину Панамського каналу. Малі судна вже можуть проходити, але вони будуть поглиблюватися і розширюватися, щоб пропускати судна довжиною до 80 м

(Weston, Phoebe. *Chernobyl fears resurface as river dredging begins in exclusion zone = [Чорнобильські побоювання виникають знову, коли в зоні відчуження починається днопоглиблення] / P. Weston // The Guardian. – London, 2020. – 23.12. (<https://www.theguardian.com/environment/2020/dec/23/chernobyl-fears-resurface-over-contract-to-dredge-river-in-exclusion-zone-aoe>)*).

НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ

Снігопади та сильний вітер ускладнили ситуацію в ряді областей України. Майже 360 населених пунктів залишились без електроенергії через збій роботи систем захисту ліній електропередач. Найбільше постраждали від стихії Полтавська, Сумська, Донецька, Дніпропетровська та Чернівецька області. Бригади з обленерго працюють над відновленням перерваних ліній електропередач

(Богданова, Милена. *Лошото време остави без ток 360 селища = [Непогода залишила 360 сіл без електрики] / М. Богданова // Факти. – Sofia, 2020. – 26.12. (<https://fakti.bg/world/539790-loshoto-vreme-ostavi-bez-tok-360-selishta>)*).

СУСПІЛЬСТВО

Молодий емігрант і підприємець Р. Косюра вирішив допомогти Україні боротися з викиданням їжі та створив перший банк харчів. «Україна посідає дев'яте місце у світі з виробництва відходів і, згідно з цією статистикою, ми викидаємо набагато більше, ніж Німеччина та Франція. Це означає, що наша поведінка щодо продуктів харчування потребує змін», – зазначив він

(У першому банку харчів в Україні рятують харчі // Міст. – Торонто, 2020. – 26.12. (<http://meest-online.com/ukraine/society/u-pershomu-banku-harchiv-v-ukrajini-ryatuyut-harchi/>)).

ІСТОРИЯ

Львів є головним культурним та економічним центром Західної України. Кам'яний лев є символом могутності міста і пов'язаний з його назвою. Будинки та будівлі в ньому побудовані в різних стилях – від епохи Відродження до модернізму. Львів розташований недалеко від кордону з Польщею і в ньому проживає понад 850 тис. людей. Завдяки своїм культурно-історичним пам'яткам він має одну з найкрасивіших площ Європи, що складається з 44 будинків, які побудовані в різних стилях. Одним з найкрасивіших будинків є «Чорний дім», який вважається стародавнім зразком української культури Відродження. У центральній частині міста чимало пам'ятників, датованих 16–17 століттями, і багато істориків вважають його «музеєм під відкритим небом». Уся архітектура міста доповнена церквами. Місто перебуває під захистом UNESCO

(Трачева, Милена. Красив европейски град, където кафето струва около 90 стотинки = [Прекрасне европейське місто, де кава коштує близько 90 центів] / М. Трачева // Факти. – Sofia, 2020. – 21.12. (<https://fakti.bg/life/538815-krasiv-evropeiski-grad-kadeto-kafeto-struva-okolo-90-stotinki>)).

Через пандемію коронавірусу навіть у російських ЗМІ річниця розпаду колись могутнього Радянського Союзу проходить якимось непомітно. Офіційне припинення існування СРСР як суб'єкта міжнародного права було оголошено декларацією Верховної Ради в січні 1991 р. Радянський прапор над Кремлем був приспущений. На його місці підняли триколірний дореволюційний прапор Росії. Документ визнає незалежність 15 союзних республік та оголошує про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД). Раніше президент М. Горбачов подав у відставку і відмовився від влади. Українці заявляють, що керуватимуться інтересами своєї незалежності. Усі в Україні бачили, що відбувається. Розпад Радянського Союзу не є мирним, він супроводжується етнічними конфліктами, які продовжують тліти. Створюються окремі міні-держави, такі як невизнана Дніпровська республіка в Молдові, так звані «Донецька та Луганська республіки» на Сході України

(Денят, в който «великят и могъщ» Съветски съюз отиде в историята = [День, коли «великий і могутній» Радянський Союз увійшов в історію] // Факти. – Sofia, 2020. – 29.12. (<https://fakti.bg/mnenia/540261-denat-v-koito-velikiat-i-mogasht-savetski-sauz-otide-v-istoriata>)).

КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА

Уряд схвалив безоплатне придбання болгарською державою через пожертви будівель в Україні, в яких жив і працював болгарський поет Х. Ботев у 1866–1867 рр. Будівлі стануть державною власністю, і ними керуватиме Міністерство освіти. У 2015 р. власність, яка розташована в селі Задунаєвка Одеської області, була перереєстрована державним нотаріусом шляхом угод про пожертви між власницею

М. Вакаренковою та Д. Тучковим – тодішнім в. о. генерального консула Болгарії в Одесі. Після реконструкції будівель Д. Тучков висловив бажання безкоштовно передати майно болгарській державі. Дипломат повідомив, що купив будинок за власні кошти у спадкоємців Т. Вакаренкова – колишнього власника, тодішнього молодого вчителя і майбутнього болгарського поета і революціонера

(Геловска, Елена. Българин купи, ремонтира и дари на държавата къща, свързана с Христо Ботев = [Българин придбав, відремонтував та подарував державі будинок, пов'язаний із Христом Ботевим] / Е. Геловска // Дневник. – Sofia, 2020. – 16.12. (https://www.dnevnik.bg/bulgaria/2020/12/16/4153565_bulgarin_kupi_remontira_i_dari_na_durjavata_kushta/)).

За останні три роки Україна досягла сталого прогресу в модернізації своєї системи освіти, значною мірою уникаючи політичного маневрування, яке гальмувало інші програми реформ. Але автор звертає увагу на те, що «ця історія успіху нині під загрозою через суперечливе недавнє затвердження С. Шкарлета на посаді міністра освіти і науки». Найбільшою небезпекою призначення С. Шкарлета може стати подальша політизація реформ у сфері освіти. Модернізація системи освіти України потребує значних додаткових інвестицій і компетентного керівництва, щоб домогтися успіху. Політичні баталії, на думку автора, тільки завадять цьому прогресу

(D'anieri, Andrew. Ukraine's education reforms are at risk of politicization = [Реформи освіти в Україні знаходяться під загрозою політизації] / А. D'anieri // Atlantic Council. – Washington, 2020. – 21.12. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-education-reforms-are-at-risk-of-politicization/>)).

Міністерство освіти та науки України представило платформу для дистанційного та змішаного навчання для учнів 5–11 класів «Всеукраїнська школа онлайн». Це віртуальна платформа для вчителів та учнів, яка містить 18 предметів для 5–11 класів. Передбачає відеоуроки, тести, матеріали для самопідготовки. Мета платформи – забезпечити рівний доступ до якісної шкільної освіти всіх учнів 5–11 класів. Наразі на платформі вже є майже 200 уроків, щотижня довантажуватимуть близько 100 нових. Загальна кількість становитиме приблизно 800 уроків. Функціонал для вчителів з'явиться на платформі в січні

(Пуріг, Володимир. МОН репрезентувало оновлену «Всеукраїнську школу онлайн» / В. Пуріг // Міст. – Торонто, 2020. – 26.12. (<http://meest-online.com/ukraine/society/mon-reprezentovalo-onovlenu-vseukrajinsku-shkolu-onlajn/>)).

Заступниця голови депутатської фракції партії «Слуга народу» О. Шуляк пропонує покарати політиків, які публічно не говорять українською мовою. Про це депутат сказала, коментуючи ініціативи політиків, які хочуть скасувати поправку до закону, згідно з якою із середини січня обслуговування українською мовою стане обов'язковим. За словами О. Шуляк, мовне питання завжди поділяє суспільство і може дозволити політикам отримати певні бонуси в очах народу. Вона заявила, що хоче, щоб «політики, депутати, міністри і державні службовці використовували

українську мову при виконанні своїх службових обов'язків». За її словами, українська мова «потребує захисту»

(Ukrán nyelvtörvény: a politikusokat bírsággal egy képviselő = [Закон про українську мову: депутат пропонує штрафувати політиків] // Index.hu. – Budapest, 2020. – 26.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/26/ukrajna_nep_szolgaja_olena_suljak_ukran_nyelv/)).

Німецький культурний форум Східної Європи пропонує стипендію людині, яка б провела в Одесі кілька місяців і розповіла б про місто і його зв'язок із Німеччиною та німцями. 1200 євро на місяць, оплата житла та коштів на переїзд. Такі умови пропонує Німецький культурний форум Східної Європи людині, яка на п'ять місяців погодиться стати одеським «літописцем». Завданням цієї людини буде активна участь у культурному житті Одеси та знайомство з актуальними і обговорюваними в місті темами спільної культури та історії, аби «доступно розповісти про них широким колам», – зазначається в оголошенні на сайті форуму. Про свої враження від життя у місті на березі Чорного моря переможцеві конкурсу доведеться повідомляти у блозі. Робити це можна буде як у текстовому форматі, так і за допомогою інших медіа. Однією з умов є те, щоб публікації були німецькою мовою. Так звана стипендія «міського літописця» є одним із проєктів Німецького культурного форуму Східної Європи, що фінансується Уповноваженим з питань культури та масмедіа у Відомстві канцлерки Німеччини. Місією заснованої у 2000 р. організації є популяризація німецької культури та історії у східноєвропейському регіоні. У форумі пояснюють: ідеться про всі території, на яких колись жили чи живуть нині етнічні німці, як, зокрема, і на українській землі

(Голубов, Олександр. Як у Німеччині шукають «міського літописця» для Одеси / О. Голубов // Deutsche Welle. – Bonn, 2020. – 16.12. (https://p.dw.com/p/3mm5V)).

Влада Сараєва проводить розслідування того, як, імовірно, викрадену 300-річну позолочену ікону з України в кінцевому підсумку подарував лідер сербської Боснії міністру закордонних справ Росії С. Лаврову. Голова президії Боснії і Герцеговини М. Додік передав ікону С. Лаврову під час його візиту до Боснії. Вважається, що історичний артефакт – зі зруйнованої війною Східної України, яка перебуває під контролем проросійських бандитів. У конфлікті, який розпочався у 2014 р., разом із росіянами воювали десятки сербів. Інформаційне агентство боснійських сербів «Срна» передало фотографії ікони, на яких зображено печатку, яка свідчить, що ікона належить Україні. Посольство України в Сараєво вимагає надати інформацію про те, як українська ікона потрапила до лідер боснійських сербів. Ненадання інформації означало б, що Боснія підтримує російську «агресивну політику та військові дії» на Сході України. Міністерство закордонних справ Боснії підтвердило, що отримало українську ноту, і заявило, що її направили до президії Боснії і Герцеговини

(Gift to Russian minister triggers diplomatic probe in Bosnia = [Подарунок російському міністру викликає дипломатичне розслідування в Боснії] // Independen. – London, 2020. –

17.12. (<https://www.independent.co.uk/news/gift-to-russian-minister-triggers-diplomatic-probe-in-bosnia-ukraine-sergey-lavrov-minister-gift-probe-b1775633.html>)).

Литовський продюсер М. Басанов та відомий український вокаліст І. Дорн представляють спільний міні-альбом Face to Face, виданий Runemark Records. Знайомство Басанова та Дорна бере свій початок у 2012 р., коли обидва композитори вже мали визнання, а нові творіння здивували їхніх меломанів

(Mario Basanovas kartu su Ivan Dorn metu pabaigai pristato šokių muzikos mini albumą = [Маріо Басанов разом з Іваном Дорном представляє міні-альбом танцювальної музики наприкінці року] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2020. – 17.12. (<https://www.lrytas.lt/zmones/muzika/2020/12/17/news/mario-basanovas-kartu-su-ivan-dorn-metu-pabaigai-pristato-sokiu-muzikos-mini-albuma-17556491/>)).

Президент Республіки Сербської Боснії і Герцеговини М. Додік подарував православну ікону міністру закордонних справ Росії С. Лаврову під час його візиту. Позолоченій іконі 300 років, вона родом з Луганська, регіону на Сході України, що утримується підтримуваними Росією сепаратистами. Україна зажадала від Боснії і Герцеговини пояснень, як вищому російському дипломату подаровано старовинну українську ікону

(Ukraine sends note of protest to Bosnia-Herzegovina over religious gift to Lavrov = [Україна направила Боснії і Герцеговині ноту протесту з приводу релігійного подарунка Лаврову] // Daily Sabah. – Istanbul, 2020. – 18.12. (<https://www.dailysabah.com/world/europe/ukraine-sends-note-of-protest-to-bosnia-herzegovina-over-religious-gift-to-lavrov>)).

Онлайн-церемонія вшанування переможців конкурсу «Стипендія посла-2020» відбулася в Києві. Під час заходу посол КНР в Україні Ф. Сяньжун нагородив українських викладачів китайської мови за їхню сумлінну працю, а українських студентів – за успіхи у вивченні китайської мови. У своєму виступі Ф. Сяньжун зазначив, що історія викладання китайської мови в Україні налічує понад 60 років і вказує на послідовне зміцнення традиційної дружби між Китаєм і Україною. Крім того, Ф. Сяньжун повідомив, що понад 3000 українських студентів змогли навчатися в КНР завдяки різним китайським стипендіям. Начальник Управління міжнародного співробітництва та протоколу Міністерства освіти і науки України С. Шаповал подякувала посольству КНР за послідовну допомогу в розвитку викладання китайської мови в Україні

(Посольство КНР в Україні нагородило победителей конкурса «Стипендия посла-2020» = [Посольство КНР в Україні нагородило переможців конкурсу «Стипендія посла-2020»] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2020. – 18.12. (<http://russian.people.com.cn/n3/2020/1218/c31519-9800701.html>)).

Міністр закордонних справ Росії С. Лавров поверне 300-річну православну ікону, яку він отримав від лідера боснійських сербів М. Додіка під час візиту до

Боснії, щоб перевірити її походження. З'явилася інформація про те, що цінний артефакт міг походити зі Сходу України. З 2014 р. його контролюють проросійські сепаратисти, яких підтримали десятки боснійських сербів у збройних нападах проти української армії. Посольство України направило в МЗС Боснії і Герцеговини ноту з вимогою пояснити, чому С. Лаврову подарували знайдену на окупованій Росією території ікону

(Před týdnem dostal ruský ministr Lavrov od Bosny ikonu, teď ji vrací. Interpol má vyjasnit její historii = [Тиждень тому російський міністр Лавров отримав ікону з Боснії, а зараз повертає її. Інтерпол прагне прояснити цю історію] // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 19.12. (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/rusko-sergej-lavrov-bosna-a-hercigovina-interpol-ikona_2012191323_dok)).

У Міністерстві закордонних справ Росії заявили, що ікону XVIII століття з Луганська, яку подарував член президії Боснії і Герцеговини М. Додік главі МЗС Росії С. Лаврову, російська сторона поверне. Причиною повернення стала вимога з боку української влади. Українське посольство направило в Сараєво ноту, в якій зажадало прояснити, «яким чином у розпорядженні влади країни виявився предмет культурної спадщини України, незаконно вивезений з території, яка підконтрольна проросійським сепаратистам»

(Подаренную Лаврову икону возвратят дарителям по требованию Украины = [Подаровану Лаврову ікону повернуть дарувальникам на вимогу України] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 19.12. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/31009241.html>)).

Росія заявила, що поверне православну ікону, подаровану міністру закордонних справ Росії в Боснії, подарунок, який викликав протест з боку України. Голова президії Боснії і Герцеговини М. Додік передав цю ікону міністру закордонних справ Росії С. Лаврову, коли той відвідав Сараєво. Вважається, що ікона, якій 300 років, зі Сходу України. Посольство України в Сараєво запросило інформацію про те, як лідер боснійських сербів отримав цю ікону, зазначивши, що ненадання інформації означало б, що Боснія підтримує російську «агресивну політику та військові дії» на Сході України. Десятки сербів воювали разом із російськими агресорами у конфлікті, який розпочався у 2014 р. Російське міністерство закордонних справ заявило, що ікона буде повернута до Боснії в очікуванні розслідування Інтерполу для з'ясування її походження

(Russia to give icon that sparked controversy back to Bosnia = [Росія повинна повернути Боснії ікону, яка викликала суперечки] // Independent. – London, 2020. – 20.12. (<https://www.independent.co.uk/news/russia-to-give-icon-that-sparked-controversy-back-to-bosnia-icon-russia-ukraine-bosnia-controversy-b1776529.html>)).

Міністр закордонних справ Росії С. Лавров нещодавно відвідав Республіку Сербську, де президент Республіки Сербської Боснії і Герцеговини М. Додік подарував йому православну ікону, прикрашену золотом. На зворотньому боці ікони, судячи з фотографій, оприлюднених боснійськими ЗМІ, стоїть печатка з написом «Нарком освіти УРСР». Після цього російський уряд оголосив, що ікона буде

відправлена назад у Боснію і перебуватиме там доти, доки походження і маршрут подарунка не будуть чітко з'ясовані

(István, Bereznay. Lopott ikont kaphatott az orosz külügyminiszter a boszniai szerbektől = [Міністр закордонних справ Росії отримав украдену ікону у боснійських сербів] / B. István // Index.hu. – Budapest, 2020. – 20.12. (https://index.hu/kulfold/2020/12/20/oroszszag_ukrajna_lopott_ikon/)).

Президент Республіки Сербської Боснії і Герцеговини Мілорад Додік подарував позолочену ікону міністру закордонних справ Росії Сергію Лаврову. Але Київ вважає, що ікона привезена з Луганська, українського регіону, який наразі перебуває під контролем Росії. Москва заявила, що поверне в Боснію подаровану давню ікону.. Посольство України направило ноту з проханням надати «термінове пояснення щодо володіння їхньою культурною спадщиною, яка (...) була подарована», пояснює боснійське міністерство закордонних справ. За даними боснійсько-сербського інформаційного агентства SRNA, 300-річна золота ікона – з Луганська, регіону на Сході України, утримуваного проросійськими сепаратистами. Згодом пресекретар МЗС Росії заявив, що ікона «буде повернута» в Боснію, щоб її походження можна було встановити за допомогою Інтерполу

(Incident diplomatique entre la Russie, la Bosnie et l'Ukraine autour d'une icône dorée vieille de 300 ans = [Дипломатичний інцидент між Росією, Боснією та Україною навколо 300-річної золотої ікони] // Le Figaro. – Paris, 2020. – 21.12. (https://www.lefigaro.fr/culture/incident-diplomatique-entre-la-russie-la-bosnie-et-l-ukraine-autour-d-une-icone-doree-vieille-de-300-ans-20201221)).

В офісі сербського лідера Боснії говорять, що православна ікона, подарована міністру закордонних справ Росії, не була викрадена в Україні. Головуючий сербський член тричленного президентства Боснії Мілорад Додік подарував позолочену ікону міністру закордонних справ Росії Сергію Лаврову, коли він відвідав Боснію в грудні. Вважається, що ікона, якій було 300 років, походить зі Сходу України. У конфлікті разом з проросійськими терористами воювали десятки сербів. Посольство України в Сараєво запросило інформацію про те, як лідер боснійських сербів отримав ікону, зазначивши, що ненадання інформації означало б, що Боснія підтримує російську «агресивну політику та військові дії» на Сході України. Міністерство закордонних справ Росії заявило, що поверне ікону боснійським сербам для проведення міжнародного поліцейського розслідування щодо її походження

(Bosnian Serbs say icon given to Russian minister not stolen = [Боснійські серби кажуть, що ікона, передана російському міністру, не викрадена] // Independent. – London, 2020. – 23.12. (https://www.independent.co.uk/news/bosnian-serbs-say-icon-given-to-russian-minister-not-stolen-ukraine-icon-foreign-minister-minister-orthodox-b1777749.html)).

Посольство України в Боснії та Герцеговині вимагає повернення в Україну ікони, яку сербський член президії БіГ М. Додік передав російському главі дипломатії С. Лаврову. «Якщо перший крок уже зроблено – ікону повернули в Сараєво, то потрібно зробити другий – повернути її в Україну», – заявив посол України в Хорватії

В. Кирилік. Як зазначається, Україна також хоче отримати відповіді, як ікона опинилася у сім'ї Додіків. Міністр закордонних справ Росії С. Лавров після заяви України про те, що ікона з Луганська є власністю цієї країни, вирішив повернути її. Російський міністр попросив підключити до цієї справи Інтерпол

(Українська амбасада у БиХ: Сад кад је икона из Луганска у Сарајеву, желимо да нам се врати = [Посольство України в БіГ: Тепер, коли ікона з Луганська в Сараєво, ми хочемо її повернути] // Политика. – Belgrad, 2020. – 26.12. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/469590/>)).

Відомий фотограф К. Кудлін своїми знімками пропонує унікальний погляд на Підкарпатську Русь чи Ізраїль. Підкарпатська Русь – улюблене місце, куди він любить повертатися знову і знову як фотограф. К. Кудлін бачить, як це місце на Заході України змінюється з часом. «... Порівняно з 1990-ми, ситуація дещо змінилася, особливо в горах. Знову є гірськолижні підйомники і є деякі курорти, але це незрівнянно з іншими туристичними курортами», – говорить К. Кудлін. – Отже, Підкарпатська Русь усе ще зберігає свою первісну красу, але також і “недорозвиненість”». Він розглядає Україну як найсхіднішу європейську країну і бажає її подальшого розвитку

(Klusáková, Jana. Dobrá fotka je taková, co zanechá něco v hlavě, emocionální otisk, říká fotograf Karel Cudlín = [Хороша фотографія – це та, яка залишає щось у голові, емоційний відбиток, каже фотограф Карел Кудлін] / J. Klusáková // Cesky rozhlas. – Praha, 2020. – 27.12. (<https://plus.rozhlas.cz/dobra-fotka-je-takova-co-zanecha-neco-v-hlave-emocionalni-otisk-rika-fotograf-8390768>)).

РЕЛІГІЯ

На відновлення згорілої української православної дерев'яної церкви святого Михаїла у Празі зібрали понад 1 млн чеських крон. Публічний збір коштів оголосила мерія чеської столиці. Євген Перебийніс, посол України в Чеській Республіці, повідомив, що дипломати проведуть перемовини з міською владою про відновлення церкви. Також розглядають можливість звернення до Закарпатської області, щоб знайшли майстрів, котрі мають відповідні навички і знають техніку відновлення

(На відновлення української церкви зібрали мільйон // Міст. – Торонто, 2020. – 17.12. (<http://meest-online.com/culture/spirituality/na-vidnovlennya-ukrajinskoji-tserkvy-zibraly-miljon/>)).

У своєму Різдвяному посланні Папа Франциск закликав зробити щеплення від коронавірусу доступним для всіх. В умовах пандемії суспільство потребує, «як ніколи, братерства». Він також закликав підтримувати режим припинення вогню на Сході України та Нагірному Карабасі, продовжувати мирні зусилля в Південному Судані, Нігерії та Камеруні, а також молився за примирення між Ізраїлем та Палестиною

(Papst fordert in Weihnachtsbotschaft Corona-Impfstoff für alle = [Папа закликає до коронної вакцинації для всіх у різдвяному повідомленні] // Die Welt. – Berlin, 2020. – 25.12.

(<https://www.welt.de/vermischtes/article223231292/Papst-fordert-in-Weihnachtsbotschaft-Corona-Impfstoff-fuer-alle.html?cid=onsite.onsitesearch>)).

Парафіяни парафії Покрови Богородиці УГКЦ в Будапешті розпочали безтермінову акцію ліплення вареників, за рахунок яких мають намір у майбутньому побудувати церкву, українську школу, садочок та душпастирський центр ім. Кардинала Гузара. Головне гасло парафіяльної акції: «Ліплячи вареники, ліпимо громаду та будуємо церкву»

(Габорій, Дам'ян. Українці греко-католики в Будапешті розпочали ліпити вареники, щоб побудувати храм / Д. Габорій // Гомін України. – Торонто, 2020. – 29.12. (<http://www.homin.ca/news.php/news/23069/group/19>)).

На Площі Святого Петра у Ватикані відкрилася міжнародна виставка, одним з експонатів якої стала шопка з України схимонахині Української Греко-Католицької Церкви Теодозії Полотнюк. Виставка під назвою «100 вертепів у Ватикані» триватиме до 10 січня 2021 р.

(Українську шопку вперше презентували на виставці у Ватикані // Гомін України. – Торонто, 2020. – 29.12. (<http://www.homin.ca/news.php/news/23064/group/28>)).

ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Мабуть, іще ніколи все людство не чекало так на закінчення року та всіх проблем, із ним пов'язаних, як у грудні-2020. Та схоже, що Миколай і цього року принесе не тільки подарунки, а й чималу порцію різок... Д. Трамп уже пообіцяв, що піде на наступні вибори, але до того часу створить собі медіа-імперію. От українці давно вже знають, що без медіа-імперії в політиці буде скрутно – навіть якщо ти припиниш бартерні розрахунки на енергетичному ринку, створиш ФОПів і проведеш найвдалішу в історії реприватизацію, але не матимеш медіа-імперії – тобі припишуть усі смертні гріхи і виставлять на посміховисько

(Олійник, Марина. В очікуванні року Біка... / М. Олійник // Час і Події. – Чикаго, 2020. – 16.12. (<https://www.chasipodii.net/article/25736/>)).

ТУРИЗМ

Найбільший гірськолижний курорт в Україні, Буковель у Карпатах, повністю заброньований до кінця року, оскільки українці їздили до нього замість інших іноземних курортів, які були закриті через обмеження, пов'язані з коронавірусом у Європі. Керівництво Буковеля заявило, що курорт заброньований на 80 % до кінця січня. Буковель, який розташований на висоті 920 м над рівнем моря та охоплює п'ять гір на Заході України, щороку приваблює 2 млн відвідувачів. На відміну від деяких європейських країн, Україна не посилила обмеження руху своїх мешканців усередині країни протягом новорічного сезону. Натомість із 8 до 24 січня діятимуть суворі заходи блокування, які включають закриття шкіл, кафе, ресторанів, тренажерних залів та розважальних центрів та заборону масових зборів

(Rawlinson, Kevin. Coronavirus live news: Trump passes Covid aid package; Indonesia to ban foreign travellers for two weeks = [Новини в прямому ефірі коронавірусу: Трамп передав пакет допомоги Covid; Індонезія заборонена іноземним туристам на два тижні] / K. Rawlinson // The Guardian. – London, 2020. – 28.12. (<https://www.theguardian.com/world/live/2020/dec/28/coronavirus-live-news-donald-trump-covid-aid-package-vaccine-latest-updates>)).

Глава Державного агентства з розвитку туризму України М. Олесків заявила, що «Україна прагне до співпраці з Німеччиною для збільшення туристичних потоків між двома країнами». За її словами, Україна зацікавлена в перейманні досвіду і проведенні спільних маркетингових заходів, участі в міжнародних туристичних виставках, маркетингових дослідженнях і опитуваннях громадської думки. Це дасть змогу Україні створювати туристичні продукти, які можуть зацікавити німецьких туристів. Вона нагадала, що «розвиток туризму як однієї з перспективних галузей економіки – одне з пріоритетних завдань уряду України»

(Ukraine interested in cooperation with Germany in tourism industry = [Україна зацікавлена у співпраці з Німеччиною у сфері туризму] // Iran Daily. – Tehran, 2020. – 16.12. (<http://www.irandaily.ir/News/278216.html>)).

Шрі-Ланка знову відкрила свої кордони для туристів після більш ніж дев'яти місяців. Острівна держава в Індійському океані закрила свої кордони в березні, під час першої хвилі коронавірусу. Влада також закрила два основні міжнародні аеропорти. Уряд заявляє, що триває пілотна програма із залучення туристів. Перші туристи прибули спеціальним рейсом з України і, як очікується, перебуватимуть на острові в Індійському океані протягом 10 днів. У рамках пілотної програми, яка триватиме до кінця січня, очікується, що на Шрі-Ланку прибуде 2580 туристів, переважно з Росії та інших країн Співдружності Незалежних Держав

(Sri Lanka, primo volo internazionale dopo nove mesi. L'isola riapre al turismo = [Шрі-Ланка, перший міжнародний рейс за дев'ять місяців. Острів знову відкривається для туризму] // La Repubblica. – Roma, 2020. – 29.12. (https://www.repubblica.it/viaggi/2020/12/29/news/sri_lanka_riapre_al_turismo_dopo_nove_mesi-280272627/?ref=search)).

ДОБРОЧИННІ АКЦІЇ

Колядні співаки носять корону, а цього року також маску для обличчя. За католицьким звичаєм хлопчики та дівчатка збирають багато мільйонів євро пожертв для інших дітей по всій Німеччині. За даними Дитячого фонду, в акції беруть участь 300 тис. дітей та 10 тис. парафій. Девіз: «Яскравіший, ніж будь-коли – світові потрібні хороші новини». Цього року пожертви допоможуть насамперед дітям в Україні, батьки яких далеко працюють у таких країнах, як Німеччина та Польща

(«Wichtig und ermutigend»: Sternsinger-Aktion gestartet = [«Важливо і підбадьорює»: розпочалась кампанія співаків Керол] // Sueddeutsche Zeitung. – München, 2020. – 29.12. (<https://www.sueddeutsche.de/gesundheit/gesundheits-aachen-wichtig-und-ermutigend-sternsinger-aktion-gestartet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-201229-99-841453>)).

КІБЕРТЕРОРИЗМ

Україна щодня стикається з хакерськими атаками на свої державні ресурси і має намір різко посилити свою кібербезпеку, заявила українська служба державної безпеки СБУ. «Масштаби проникнення в державні інформаційні ресурси вражають – напади відбуваються майже щодня. Висновки прості – нам потрібно діяти негайно і систематично», – заявив у Telegram глава СБУ І. Баканов

(Ukraine says faces almost daily hacker attacks = [Україна заявляє, що майже щодня стикається з хакерськими атаками] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 18.12. (<https://www.thechronicleherald.ca/business/reuters/ukraine-says-faces-almost-daily-hacker-attacks-532614/>)).

У міжнародній боротьбі з організованою кіберзлочинністю українські слідчі завдали удару, спіймали банду шахраїв. Зловмисники перебувають у Східній Європі, їхні жертви перебувають у багатих країнах, таких як Німеччина: дрібним інвесторам привозили мільйони євро на місяць

(Ritzer, Uwe. Fatale Gier = [Фатальна жадібність] / Uwe. Ritzer // Sueddeutsche Zeitung. – München, 2020. – 29.12. (<https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/internetkriminalitaet-aktuelle-faelle-1.5160302?reduced=true>)).

КРИМ

В анексованому РФ Криму тривають перебої з постачанням води у найбільших містах. У Сімферополі, Ялті, Бахчисараї вода вже подається за графіком, в Алушті та Євпаторії – подаватиметься лише в окремі години вже з нового року. Представники самопроголошеної «влади» Криму днями повідомили, що через падіння притоку води в Щасливе і Загірське водосховища, зокрема жителям Ялти, подаватимуть воду по шість годин на добу. Люди скажуться на те, що навіть після включення за графіком вода іноді має жовтуватий відтінок і тече зі слабким напором, через що багатьом не вдається скористатися бойлерами для підігріву. «Ялті зараз воду дають тільки зранку і ввечері», – підтвердила DW жителька Ялти Т. Могуринська. Аналогічна ситуація і в інших містах Криму. Протягом літа та осені в Криму пересохло чи обміліло чимало природних озер, які живилися підземними джерелами води та талою водою з гір. Користувачі соцмереж із Криму публікують фото та відео, як обміліли та пересохли Краснокам'янське озеро, озеро біля села Залісного Бахчисарайського району. У вересні цього року стало відомо, що пересохло відоме озеро Сасик-Сиваш між містами Євпаторія та Саки, а раніше зникло озеро Богайли у Сакському районі

(Ржеутська, Лілія. Водна криза у Криму – пустеля насувається / Л. Ржеутська // Deutsche Welle. – Bonn, 2020. – 21.12. (<https://p.dw.com/p/3mvoH>)).

Генеральна асамблея ООН прийняла оновлену і посилену резолюцію про ситуацію з правами людини в анексованому Криму. Глава МЗС України Д. Кулеба подякував країнам, які проголосували за резолюцію щодо Криму. У МЗС України

повідомили, що одним із ключових елементів оновленого проєкту резолюції став заклик про посилення взаємодії в рамках міжнародних платформ для тиску на Росію. Серед важливих положень, за даними відомства, є заклик до припинення кримінального переслідування за ухилення від військового призову, засудження безкарності за насильницькі зникнення і констатація ролі ФСБ Росії в застосуванні тортур

(Генассамблея ООН прийняла оновлену резолюцію о правах человека в Крыму = [Генасамблея ООН прийняла оновлену резолюцію про права людини в Крыму] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2020. – 16.12. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/news-genassambleya-onn-rezolutsyya-o-pravah-cheloveka/31004308.html>)).

Генеральна Асамблея (ГА) Організації Об'єднаних Націй (ООН) прийняла посилену українську резолюцію «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим (АРК) і м. Севастополь». «Резолюція чітко визначає нелегітимність органів і посадових осіб Російської Федерації (РФ) у Криму в контексті посилення міжнародної політики невизнання спроби анексії Криму. На рівні ООН уперше зафіксовано, що такі посадові особи повинні розглядатися тільки як окупаційна влада РФ», – повідомило Міністерство закордонних справ (МЗС) України

(ООН прийняла посилену резолюцію щодо АРК // Міст. – Торонто, 2020. – 24.12. (<http://meest-online.com/news/world-news/oon-pryjnyala-posylenu-rezolyutsiyu-schodo-ark/>)).

ДОНБАС

Завідувачка відділу філософії та історії релігії Інституту філософії ім. Г. Сковороди Національної академії наук України Л. Филипович вважає, що «Донбас – мертвий регіон в абсолютно всіх позиціях: і в соціальному, і в економічному, і в духовному плані. Якби це населення повернулося до України, це була б п'ята колона, постійний спротив, партизанська війна, постійне невдоволення. Навіщо це нашій державі? Воно відтягає величезну кількість зусиль. Вони вибір зробили», – наголошує історик

(Федюра, Яна. Що робити з «населенієм» Донбасу? / Я. Федюра // Міст. – Торонто, 2020. – 16.12. (<http://meest-online.com/ukraine/society/scho-robyty-z-nasjelijem-donbasu/>)).

На засіданні українського уряду затвердили Концепцію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 р. «Перезавантаження» економіки на Донбасі проведуть у два етапи. Протягом першого модернізація буде проводитися в існуючих умовах на підконтрольних Києву територіях Донбасу. Протягом другого – на всій території Донецької та Луганської областей після реінтеграції тимчасово окупованих територій у єдиний конституційний простір України. До загальних напрямів розвитку Донбасу увійшли поліпшення інституційно-фінансових інструментів і регуляторної політики, розвиток реального сектора економіки, індустріалізації та інноваційного розвитку, облаштування інфраструктури

і логістики, формування регіонального ринку праці, а також налагодження комунікацій

(Концепцію розвитку Донбасса до 2030 года утвердили на Украине = [Концепцію розвитку Донбасу до 2030 року затвердили в Україні] // Известия. – Москва, 2020. – 23.12. (<https://iz.ru/1103639/2020-12-23/kontceptciiu-razvitiia-donbassa-do-2030-goda-utverdili-na-ukraine>)).

Тристороння контактна група з мирного врегулювання ситуації на Сході України зібралася на останнє в нинішньому році засідання, щоб підбити підсумки останніх 12 місяців своєї роботи. 2020 рік показав: сторони не готові до компромісів. Представники самопроголошених республік Донбасу констатували: рік завершується «черговим переговорним глухим кутом». «Єдиний значущий підсумок роботи переговорників за рік – домовленість про встановлення режиму припинення вогню на Донбасі з 27 липня. Абсолютного дотримання режиму тиші все ще не досягли, але кількість обстрілів значно знизилася», – констатує автор статті

(Коваленко, Марина. Бесконтактная минская группа = [Безконтактна мінська група] / М. Коваленко // КоммерсантЪ. – Москва, 2020. – 16.12. (<https://www.kommersant.ru/doc/4616618>)).

Президент В. Путін заявив, що Росія посилить підтримку контрольованого сепаратистами регіону Східного Донбасу, де у 2014 р. вибухнув конфлікт між промосковськими бойовиками та урядовими силами. В. Путін заявив на щорічній пресконференції, що Росія допоможе регіону модернізувати свої заводи, інфраструктуру та допоможе задовольнити соціальні потреби місцевого населення, яке, на його думку, стикається з проблемами

(Russia to ramp up support for Ukraine's rebel-held east – Putin = [Росія посилить підтримку утримуваного бойовиками Сходу України – Путін] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2020. – 17.12. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/russia-to-ramp-up-support-for-ukraines-rebel-held-east-putin-532117/>)).

Виступаючи на своїй щорічній пресконференції, В. Путін заявив, що Росія посилить свою підтримку контрольованого росіянами Східного Донбасу, де у 2014 р. спалахнув конфлікт між промосковськими бойовиками і урядовими силами. За словами В. Путіна, Росія допоможе регіону модернізувати його заводи, інфраструктуру і задовольнити соціальні потреби місцевого населення, яке, за його словами, зіткнулося з проблемами

(Russia's Putin says 13 % poverty level is too high = [Путін вважає, що рівень бідності в 13 % дуже високий] // China daily. – Beijing, 2020. – 17.12. (<https://www.chinadailyhk.com/article/152674#Russia's-Putin-says-13%25-poverty-level-is-too-high>)).

Суд відправив до в'язниці 45-річного чеха на 15 років, який, згідно з вироком, втягнувся в конфлікт в Україні на боці сепаратистів. «Чоловіка звинуватили в

активній участі у збройному конфлікті на Сході України з боку сепаратистської так званої «Донецької народної республіки» в боротьбі з легальним урядом України з кінця травня 2014 року», – заявив речник Національного центру боротьби проти організованої злочинності (NCOZ) Я. Ібегей. Він додав, що засуджений навіть був нагороджений сепаратистами за хоробрість

(Za boj v řadách separatistů na Ukrajině potrestal soud Čecha 15 lety vězení = [Чеський суд засудив чеха до 15 років позбавлення волі за бої в рядах сепаратистів в Україні] // Aktualne.cz. – Praha, 2020. – 21.12. (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/za-boj-v-radach-separatistu-na-ukrajine-potrestal-soud-cecha/r~ede7514c437a11ebb408ac1f6b220ee8/>)).

АКЦІЇ ПРОТЕСТУ

Сорок поліцейських отримали поранення під час сутичок з учасниками акції протесту проти карантину в столиці України Києві. Кілька тисяч мітингарів – у тому числі підприємці та власники малого бізнесу – зібралися на Майдані (Незалежності) в центрі Києва, щоб узяти участь у мітингу проти нещодавно оголошених заходів проти коронавірусу. Минулого тижня Україна заявила, що, починаючи з січня, закриє спортзали та школи, намагаючись зупинити поширення коронавірусу. Обмеження діятимуть до кінця січня. Протестувальники намагалися поставити намети на площі, але їх зупинила поліція. Учасники акції заявили, що правоохоронці розпорошили сльозогінний газ на натовп. Офіційних даних про поранення серед протестуючих не було. У заяві поліції Києва зазначено, що 40 офіцерів отримали хімічні опіки очей

(Police clash with protesters in Ukraine = [В Україні зіткнулася поліція з демонстрантами] // The News. – Islamabad, 2020. – 16.12. (<https://www.thenews.com.pk/print/759141-police-clash-with-protesters-in-ukraine>)).

Поліцейський загинув, ще 40 осіб отримали хімічні опіки очей від газу в результаті зіткнень між поліцією та тисячами людей, які протестують проти блокування для боротьби з коронавірусом. Уряд Президента України В. Зеленського оголосив про жорстке блокування, починаючи з січня, для боротьби з поширенням COVID-19. На мітингу підприємців та представників малого бізнесу на Майдані Незалежності в Києві сталися сутички між поліцією та демонстрантами після спроби демонстрантів встановити намети.

(Ukraine police, lockdown protesters clash = [Українська поліція, локдаун, зіткнення демонстрантів] // The Canberra Times. – Canberra, 2020. – 16.12. (<https://www.canberratimes.com.au/story/7057316/ukraine-police-lockdown-protesters-clash/?cs=14264>)).

На Майдані Незалежності в Києві відбулися сутички між правоохоронцями та активістами SaveФОП – це рух фізичних осіб-підприємців, які протестують проти додаткових податкових обмежень та локдауну

(Протести і бійки з поліцією на Майдані. Чого вимагають протестувальники // Українська газета. – Рим, 2020. – 16.12. (<https://www.gazetaukrainska.com/cvim/україна/протести-і-бійки-з-поліцією-на-майдані/>)).